

Møte onsdag den 7. mai kl. 10 President: *I n g e L ø n n i n g*

D a g s o r d e n (nr. 78):

1. Spørretime
  - muntlig spørretime
  - ordinær spørretime (nr. 21)
2. Referat

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møter onsdag og torsdag – og anser det som vedtatt.

Presidenten ber om forslag på settepresident.

Oddvard Nilsen (H): Jeg foreslår Finn Martin Vallersnes.

Presidenten: Finn Martin Vallersnes er foreslått som settepresident. – Andre forslag foreligger ikke, og Finn Martin Vallersnes anses enstemmig valgt som settepresident for Stortingets møter onsdag og torsdag.

S a k n r . 1

Spørretime

- *muntlig spørretime*
- *ordinær spørretime*

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende regjeringsmedlemmer vil møte til muntlig spørretime:

- statsråd Odd Einar Dørum
- statsråd Einar Steensnæs
- statsråd Ansgar Gabrielsen

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Øystein Hedstrøm.

Øystein Hedstrøm (FrP): Det vi opplever når det gjelder norsk skipsfart, er at kremen er i ferd med å bli solgt ut av landet. Bergesen er blitt solgt til World-Wide Shipping, som er Hongkong-basert, kanadiske Teekay har kjøpt tre større norske rederier, og det faktiske forhold i dag er at de to største rederibaserte miljøene i Norge nå er kontrollert av utlendinger. Fremskrittspartiet har hele tiden kjempet mot de ødeleggende, dårlige norske betingelsene for skipsfarten. Vil de siste tids hendinger og den negative utviklingen vi ser, gjøre at departementet vil være villig til å endre sin skipsfartspolitik?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Det er helt riktig som representanten Hedstrøm sier, at to store rederier har fått utenlandsk eierskap og er blitt kjøpt opp. Det gjelder det tidligere Navion, som var i Statoil, og det andre er Bergesen. Jeg har truffet både de gamle og de nye eierne i disse selskapene og forhørt meg litt om hva årsaken til dette er. Jeg ser ikke bort fra at det er en divergens i begrunnelsen for hvorfor det er gjort og ikke gjort hos dem som har solgt og kjøpt i forhold til det som kanskje er rådende oppfatning i en del miljøer. Da tenker jeg på de elementene som inngår i skipsfartspolitikken som skal gjøre det attraktivt å drive skipsfart fra Norge. Det har vært fokusert mye på refusjonsordningen f.eks. Den har kanskje hatt svært liten betydning for disse angjeldende selskapene, det vektet jo mer for ferjeselskapene om man har refusjonsordning eller ikke. Det som er det viktige, tror jeg, for å beholde eierskapet til denne type bedrifter, er at vi har en holdning i forhold til å legge til rette for norsk eierskap. Det gjør vi gjennom å ha skatte- og avgiftsregler som er konkurransedyktige. Og ikke minst, det elementet som er viktig innenfor shipping, er det som har med bruksbeskatning å gjøre, som Skauge-utvalget har tatt fatt i, og som Stortinget vil få seg forelagt en sak i forhold til. Men det som er hovedproblemet knyttet til investeringer totalt sett i Norge og norske investeringer i utlandet, er det faktum at i 2002 var det et historisk lavmål på utenlandsinvesteringer i Norge, 6 milliarder kr. For hver krone utenlandske investorer satte inn i Norge, tok norske selskaper ut det tilsvarende – 6 milliarder kr – og investerte ute. Så attraktiviteten ved investeringer her hjemme kan synes å være noe mindre enn det bildet man kan få når man leser media.

Øystein Hedstrøm (FrP): Jeg konstaterer at på dette området har Norge vært verdensledende. Dette er faktisk det eneste området hvor Norge kan skryte og si at vi er best i verden når det gjelder kompetanse. Jeg konstaterer også at rederiene er på full fart ut av landet. Statsråden var inne på beskatningen. Skatter og avgifter er jo annerledes i Norge og er ikke harmonisert med EU. Det lønner seg på grunn av den drepende formuesskatten å eie rederier i andre land. Her bør det komme endringer raskt, og statsråden har jo sagt at vi bør ha de samme konkurransebetingelsene for norske bedrifter som det som gjelder i EU. Hvorfor har han da unntatt skipsfarten fra dette prinsippet, i og med at det beviselig er sterk konkurransevridning når det gjelder rammebetingelser?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Nå er det slik at det ofte blir feil å henvise til EU som sådan, for EU har ikke en felles politikk på dette området, men hvert land har sin egen skatte- og avgiftspolitik. Det varierer svært fra land til land hva man har vektlagt.

Det er ingen tvil om at det er EU-land som har langt bedre vilkår eksempelvis for å sørge for å ha nasjonale sjøfolk, og det er de som har langt bedre formuesskatteordninger som gjør at det blir interessant å plassere også shippingkapitalen i de land. Men det som jeg tror er viktig, er å ta det utgangspunktet som representanten Hed-

strøm gjør. Vi har antakeligvis verdens mest kompetente miljø totalt sett innenfor skipsfart. Hva skal den norske strategien være for å ta vare på det? Det jobber vi nå med, for så vidt sammen med alle parter innenfor shippingmiljøet, for å materialisere det i en sak som jeg har lovt skal komme til Stortinget over nyttår, nettopp for å ivareta en videreføring av den posisjonen vi har innenfor maritim sektor.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Lodve Solholm.

Lodve Solholm (FrP): Den 27. februar gjorde Stortinget eit vedtak om å innføre nettolønnsordning og utvide den ordninga i forhold til det som var før, og at Regjeringa skulle kome tilbake til Stortinget med dette opplegget i revidert nasjonalbudsjett. Så opplever vi at på Høyres landsmøte seier finansminister Per-Kristian Foss at han ikkje aktar å kome tilbake til Stortinget med dette i revidert, og då blir spørsmålet: Aktar Regjeringa no å ta ein omkamp i Stortinget på denne saka, og aktar ein ikkje å følgje opp eit fleirtalsvedtak i Stortinget når det gjeld nettolønnsordninga, som vart gjort den 27. februar i år?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Refusjonsordningen er meget viktig element for å ha norske sjøfolk på norske skip. Vi bruker i dag mellom 500 og 600 mill. kr, så vidt jeg husker. Det er det største beløpet som er brukt siden subsidieringen av norske sjøfolk begynte. Stortinget har vedtatt innretningen for det, som vi har vært uenige om partiene imellom, ikke bare de siste par år, men for så vidt gjennom hele 1990-tallet.

Det er også riktig, som representanten sier, at det i Stortinget ble fattet et vedtak den 27. februar om en ny innretning og en utvidelse av ordningen, og Regjeringen ble pålagt å komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett for å kvittere ut dette. Så spør representanten om vi har tenkt å følgje opp det vedtaket i revidert, og henviser til hva finansministeren har sagt på Høyres landsmøte. Jeg må henvise til hva finansministeren skal si i Stortinget den 15. mai hva gjelder revidert nasjonalbudsjett.

Presidenten: Olav Akselsen – til oppfølgingsspørsmål.

Olav Akselsen (A): Det burde ikkje vera så veldig vanskeleg å bekrefte at Regjeringa vil følgja opp eit vedtak frå eit fleirtal i Stortinget, særleg sidan dette er ei sak der regjeringspartia var dei partia som lova mest i valkampen. Men eg er glad for at næringsministeren no bekreftar at dei ordningane me har i dag, er svært viktige, og det me skal vera klar over, er at Regjeringa faktisk foreslo å fjerna dei ordningane som alt er inne. Når ein no ønskjer ei anna innretning i desse spørsmåla, er det Regjeringa som har hindra Stortinget i å få den moglegheta, for det var faktisk eit samrøystes storting som bad Regjeringa om å koma tilbake med ei sak i løpet av fjoråret, slik at ein kunne få diskutera innretninga. Det er slik at på bakgrunn av den utviklinga som har skjedd i våre

naboland, blei det klart at norske sjøfolk blei 40 pst. dyrare. Det blei ei stor utflagging og stor fare for norske arbeidsplassar når norske reiarlag flagga ut. Vil ikkje næringsministeren no bidra til å fjerna denne usikkerheita ein gong for alle?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Det er ingen som noen gang har prøvd å tilbakevise den påstanden at for å beholde norske sjøfolk på norske skip er det viktig at vi subsidierer, slik at kostnadene blir lavere. Det spørsmålet man antakeligvis nå stiller seg i det maritime miljøet, er i hvilket omfang det er nødvendig å subsidiere for å beholde kjernen av den kompetansen som skal til for at man skal oppnå den målsettingen som var representanten Hedstrøms, nemlig at Norge skal være en sterk sjøfartsnasjon. Da vil det være et spørsmål om det er 5 000 eller 10 000 eller 15 000 eller 50 000 norske sjøfolk vi må ha for å oppfylle det. Men som jeg sa i mitt forrige svar, må vi ta en samlet vurdering av alle de vedtak Stortinget har gjort, for Stortinget har vedtatt flere ting som i sum kan synes å komme i konflikt med det som jeg vet stortingsflertallet er opptatt av, nemlig å beholde en forsvarlig økonomisk politikk basert på handlingsregelen.

Presidenten: Odd Roger Enoksen – til oppfølgings-spørsmål.

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg tror at hvis vi skal beholde norske sjøfolk på norske skip, er noe av det viktigste at vi også har norske eiere i skipsfartsnæringen. Skal man rekruttere norske sjøfolk, skal man bruke norske utstysleverandører enten det gjelder navigasjon eller andre ting, tror jeg det er en forutsetning at vi har norske eiere både innenfor skipsfart og i annet næringsliv. Jeg har da lyst til å utfordre næringsministeren på hans syn på hvor viktig det er at vi har et sterkt norsk eierskap i næringslivet, og hva slags grep næringsministeren vil ta for å sikre at vi fortsatt skal ha et sterkt norsk nasjonalt eierskap.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Det er ingen tvil om det som St.meld. nr. 22 for 2001-2002 om eierskap innleder med, at det er viktig å legge til rette for et privat norsk eierskap. Men skal man gjøre det, må man også gjøre noen grep som står i motstrid til det Senterpartiet har stått for. Når det etterlyses en eierskapspolitikk for å gjøre det interessant å investere i Norge, er det mange elementer som inngår, som ikke minst på skatte- og avgiftssiden er helt avgjørende. Det avgjørende, så vidt jeg har skjønnet shippingområdet, er formuesbeskatningen. Vi er et annerledesland når det gjelder beskatning av formue som ligger i shipping, som vi vet er svært mobil. Man kan flytte på fredag og starte opp på mandag. Men det er heller ingen tvil om at det er riktig at det historisk har vært meget viktig at norske redere har tatt med seg norske utstysleverandører ut av landet, og det er faktisk slik at norske verft, norske utstysleverandører og norske redere i sum utgjør i grunnen kjernen i det som er det norske maritime cluster.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Jens Stoltenberg (A): Jeg har et spørsmål til energiministeren.

Norsk kraftforsyning har i alle år vært dominert av et sterkt offentlig eierskap kommunalt og statlig. Det har vært viktig for å bygge ut kraftforsyningen og sikre lys og varme over hele landet. I dag er offentlig eierskap viktig i kraftforsyningen av spesielt to grunner. Den ene er at det sikrer fellesskapet i forhold til de ekstra inntekter som er knyttet til forvaltning av naturressurser, og spesielt vannkraft. Det er fellesskapets eiendom, og inntektene bør komme fellesskapet til gode.

Den andre hovedgrunnen til at det offentlige bør ha et sterkt eierskap til kraftforsyningen, er at vi på den måten bidrar til nasjonalt eierskap. Det gjelder spesielt det kommunale eierskapet, som har vært avgjørende, men det gjelder selvsagt også det statlige eierskapet. Offentlig eierskap er viktig for å sikre norske selskaper med hovedkontor, strategiske beslutninger, i Norge, og at vi unngår at vi blir et filialland også innenfor energisektoren. Mitt spørsmål er: Er energiministeren enig i disse vurderingene?

Statsråd Einar Steensnæs: Jeg er enig i begge de to begrunnelsene som representanten Stoltenberg gav for et langsiktig norsk eierskap i kraftnæringen.

Hafslund, som jo er den aktuelle bakgrunnen for spørsmålet, er en betydelig aktør i kraftmarkedet. De har en middels energiproduksjon på 2,9 TWh. De har 600 000 strømkunder, og de har 500 000 nettkunder. Det er med andre ord interessant i forhold til ønsket om et sterkt nasjonalt eierskap at Hafslund fremdeles forankres i et norsk eierskap. Derfor har jeg da også i de uttalelsene jeg har gitt, anbefalt Oslo kommune å se nærmere på denne saken for å vurdere også det andre punktet som representanten Stoltenberg tok fram, nemlig nytten av å ha i sin portefølje et selskap som kan gi stabile, forutsigbare inntekter i tiden framover.

Styringen av kraftnæringen vil jeg likevel si først og fremst skjer gjennom de statlige forordninger, med konsesjonsgivning, med reguleringer og med lovgivningen. Det er der vi forankrer hvordan våre vannkraftressurser skal forvaltes. Men eierskapet er selvfølgelig en viktig del av denne strategien.

Jens Stoltenberg (A): Jeg er enig i alt energiministeren sier, og derfor går mitt oppfølgingsspørsmål til næringsministeren:

Er næringsministeren enig med energiministeren i at det er viktig med offentlig eierskap til kraftsektoren for å sikre nasjonalt eierskap og for å sikre inntektene? Og helt spesielt: Er næringsministeren enig med energiministeren når han ved flere anledninger har oppfordret Oslo kommune til å stanse salget av Hafslund-aksjer?

Presidenten: Presidenten registrerer at dette utvikler seg i retning av en representativ spørreundersøkelse.

Jens Stoltenberg (A): Det er påkrevd!

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Det har presidenten rett i. Det var jo heller ikke noen sjokkartet opplevelse at spørsmålet skulle bli delt.

Hovedspørsmålet til Stoltenberg er om jeg deler energiministerens oppfatning av hva Oslo kommune bør gjøre og ikke bør gjøre i den angjeldende situasjonen. Da er mitt svar det jeg pleier å si når jeg blir spurt om hva næringsministeren mener at Hydro bør gjøre, hva andre bør gjøre, at det ikke er mitt ansvar å gi råd til andre om hva de bør gjøre med sine egne penger, herunder kommuner hva gjelder eierskap. Man kan ikke se bort fra at det kan være fornuftig, og man kan ikke se bort fra at det kan være ufornuftig. Det kan hende at det var nye eiere som ville kunne videreutvikle på en bedre måte, men det kan også bli nye eiere som utvikler det på en dårligere måte.

Jeg har ikke noe behov for å guide spesielt verken Oslo kommune eller andre norske selskaper i hva de bør gjøre.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål, først Sylvia Brustad. Det blir spennende å se hvilke statsråder spørsmålene blir stilt til.

Sylvia Brustad (A): Mitt oppfølgingsspørsmål går til statsråd Steensnæs.

Det er veldig interessant å merke seg den uenighet som nå er i Regjeringa, hvor næringsministeren ikke vil gi råd, mens energiministeren vil gi råd. Det siste synes jeg er bra, fordi vinterens strømkriser med de skyhøye strømreregningene har vist oss at vi trenger mer styring på dette området, og ikke mindre, slik som Høyre tydeligvis er opptatt av. Det kan være interessant å avklare hva som er Regjeringas egentlige holdning. Her snakkes det altså med to tunger.

Jeg synes det er bra at Kristelig Folkeparti engasjerer seg i denne saken. Det blir interessant å se om det følges opp fra partifellene i Oslo. Men samtidig har jo Steensnæs og Kristelig Folkeparti vært med på å pålegge Statkraft å selge seg ut bl.a. til Hedmark Energi, som også nå kan risikere å havne på utenlandske hender – dette til tross for at Kristelig Folkeparti tidligere har stått for en annen holdning i denne saken.

Spørsmålet mitt til statsråd Steensnæs er: Hvorfor driver Kristelig Folkeparti og Regjeringa med dobbelt bokholderi i energipolitikken?

Statsråd Einar Steensnæs: La meg først få advare mot at en lager en enkel kobling når det gjelder det som representanten Brustad kaller strømkrisen i vinter, og de høye strømprisene vi har, i forhold til eierskap. Det er ingen enkel sammenheng i dette, rett og slett fordi det kraftmarkedet vi nå opererer i, er et modent kraftmarked. Det har likevel i vinter helt klart vært avdekket svakheter i de mekanismene som styrer kraftmarkedet. Derfor har jeg varslet Stortinget om at jeg vil legge fram en melding hvor vi ser på markedsmekanismene, slik at vi sikrer landet nødvendig energiforsyning til akseptable priser både

for offentlig forvaltning, for næringslivet og for private husholdninger. Men alle som skal være aktører i dette markedet, uansett eierskap – private, offentlige eller utenlandske – må forholde seg til det som regulatoren staten bestemmer. Det er der vi styrer også markedet og hvordan det vil bevege seg.

Så ... (presidenten klubber). Da må jeg visst få et nytt spørsmål fra Sylvia Brustad.

Presidenten: Det er det ikke adgang til. Derimot er det adgang for Øystein Djupedal til å stille oppfølgingsspørsmål til den statsråd han måtte ønske.

Øystein Djupedal (SV): Når man hører på statsråd Gabrielsen, skjønner man hvorfor norsk næringsliv sliter, for den passivitet i håndteringen av eierskap som Gabrielsen her faktisk gjør seg til talsmann for, er ganske oppsiktsvekkende.

Regjeringen er schizofren i spørsmålet om Hafslund. På samme måten som Carl I. Hagen ikke er i stand til å finne ut hva han egentlig mener, vet heller ikke Regjeringen hva den egentlig mener. Det er interessant å legge merke til at Steensnæs og Gabrielsen er rasende uenige om et så viktig infrastrukturspørsmål og et så viktig spørsmål for nasjonen Norge. Hafslund er langt mer enn bare et selskap i Oslo; Hafslund er på mange måter symbolet på det som ligger til grunn for framveksten av norsk verdiskaping og norsk industri, nemlig eierskapet til kraftsektoren.

Det er interessant å legge merke til at i dagens Verdens Gang krangler de to statsrådene så busta fyker. Gabrielsen presterer å si at «Norge ligger til venstre for Kina i statlig eierskap». Det er en morsom spissformulering. Men det som er interessant, er det Steensnæs sier: «Går ikke det» – altså at Oslo ordner opp i dette med eierskapet – «får vi vurdere andre løsninger.» Utfordringen min til Steensnæs er da: Hvilke andre statlige nasjonale løsninger er det Steensnæs ønsker? Han skal få støtte fra oss.

Presidenten: Presidenten vil innskyte at så vidt han kjenner til, er schizofreni en tilstand som bare forekommer hos enkeltpersoner, og som vanskelig lar seg fordele på flere.

Øystein Djupedal (SV): Det er fullt mulig, president!

Statsråd Einar Steensnæs: La meg bare få gjøre klart at det at jeg som nestleder i Kristelig Folkeparti og energiminister har gått ut med et klart råd til Oslo kommune og til mitt eget parti, ikke må tas som et uttrykk for at det er uenighet i Regjeringen om denne saken.

Først vil jeg si at en statlig løsning ikke er den nærmeste løsningen vi vil ty til. For det første vil jeg se det som mest interessant, mest naturlig og enklest at Oslo kommune beholder sine eierandeler i Hafslund. Hvis det virkelig blir et salg, hvilket i dag er meget åpent ifølge de signaler en får, finnes det andre løsninger enn at staten trer inn. Det kan finnes kapital innenfor kraftnæringen

som ser seg tjent med å investere i et så lønnsomt selskap som Hafslund. Det antar jeg kan utløse et initiativ. Det finnes også norsk kapital utenfor kraftnæringen, fordi dette er en sikker, god investering, som burde være interessant. At staten kan komme inn, vil ikke jeg ta stilling til i dag. Staten eier allerede store andeler i norsk kraftproduksjon, og det kan finnes andre løsninger som er mer hensiktsmessige. Det er også i tråd med Regjeringens eierskapsmelding.

Presidenten: Siste oppfølgingsspørsmål – Marit Arnstad.

Marit Arnstad (Sp): Jeg har et spørsmål til energiministeren.

Energiministeren vet utmerket godt at siden konsesjonslovgivningen ble endret, er offentlig eierskap, kommunalt og statlig eierskap, den eneste måten å sikre nasjonalt eierskap på. Slik har det vært i kraftsektoren de siste fem–seks årene, slik kommer det også til å være framover. Hafslund-saken illustrerer hvor vanskelig det kommer til å bli å sikre nasjonalt eierskap. Vi kan oppleve den paradoksale situasjonen at svensk eller finsk statskapital kjøper seg inn i norske vannkraftressurser. Det spørsmålet som gjenstår etter den runden vi har hatt her, er: Hvilken strategi har dagens regjering i forhold til å klare å sikre nasjonalt eierskap i vannkraftsektoren, ikke bare i forhold til Hafslund, men også i forhold til de salg som kommer på grunn av at Statkraft er nødt til å selge seg ned i vannkraftsektoren?

Statsråd Einar Steensnæs: Det viktigste spørsmålet som representanten Arnstad stiller, er hvordan vi kan sikre oss nasjonal kontroll over våre naturressurser. Det sikrer vi gjennom lovgivning, konsesjonsmyndighet og ikke minst det forslaget som Regjeringen har lagt fram, om at uansett hvem som eier, om det er staten, kommunene, private eller utenlandske selskaper, så vil alt dette tilfalle staten vederlagsfritt etter 75 år.

Det representanten Arnstad, som også har vært energiminister og forvaltet energiloven, vet, er at Norge er med i et nordisk kraftmarked, hvor vi også har forbindelser ut mot Europa. Norsk kapital investerer mer ute enn utenlandsk kapital investerer her hjemme. Vi er altså deltakere i et nordisk kraftmarked. Betyr det som representanten Arnstad nå sier, at hun vil nekte Statkraft å gå ut og investere i det nordiske kraftmarkedet? For det er konsekvensen av det hun sier i forbindelse med at f.eks. et finsk firma som del av et nordisk kraftmarked ønsker å investere i Norge. Det må være gjensidighet hvis dette kraftmarkedet skal kunne fungere.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Inge Ryan (SV): Jeg har et spørsmål til statsråd Gabrielsen.

Stortinget har lang og god tradisjon for å sørge for offentlig eierskap og styring over vannkraften. Helt siden 1910 har dette i hovedsak vært håndtert klokt og fornuft-

tig av det norske storting. Statens desidert viktigste aktør har vært Statkraft, som i dag eier rundt 50 pst. av all vannkraft i Norge og har en verdi på hele 60 000 mill. kr.

Nå vet vi at det foreligger planer om å omdanne Statkraft til et aksjeselskap. Og ut fra all erfaring fra tidligere omdannelser til aksjeselskap blir det noen ledd som går videre, nemlig at man da begynner å delprivatisere og privatisere fullt ut. Det er noe vi i SV også frykter vil skje hvis man gjør om Statkraft til aksjeselskap, at man i neste runde går over til delprivatisering og privatisering.

Mitt spørsmål til statsråd Gabrielsen er derfor følgende: Vil statsråd Gabrielsen garantere at han og Høyre i framtida ikke har planer om å selge hele eller deler av Statkraft?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Nå tilligger det ikke meg som næringsminister å utstede garantier på vegne av Høyre. Og jeg tror det vil være vanskelig, uansett hvem man måtte spørre i et hvilket som helst parti, å få noen til for all fremtid å utstede en garanti. Det som er viktig, er at vi tilpasser det til den virkeligheten vi til enhver tid er omgitt av, og at vi ikke lager oss et bilde av noe som en gang var, og så prøver å tilpasse oss til det. Det gjelder å ha et kart som stemmer med det landskapet man er i.

Det er altså slik at vi nå i ti år har hatt en liberalisering i dette markedet, som har fungert til stor glede for norske forbrukere ved at de har hatt lavere priser i denne perioden. Det er vanskelig å forestille seg noe annet, og jeg har heller ikke hørt noe særlig debatt knyttet til dette faktum.

Når det gjelder Statkraft, er det et 100 pst. stateid selskap, enten det er organisert som et statsforetak eller et aksjeselskap. Regjeringen har varslet at den med hensyn til Statkraft jobber med en omgjøring til et AS. Det ligger i Stortingets hender både om man vil omgjøre det til et AS og om man siden vil lage en Statoil-modell med en eventuell delprivatisering. Vi har i eierskapsmeldingen gitt uttrykk for hva vi mener om disse tingene. Vi har sagt at det kan være aktuelt med industrielle aktører sammen med Statkraft. Vi har også sagt at vi ser det som naturlig at privat kapital i større grad kommer inn i et slikt selskap i den grad man skal ekspandere utenfor Norge, for man har nådd limit for hva konkurransemyndighetene kan akseptere når det gjelder Statkrafts dominerende rolle, for at ikke norske forbrukere skal få enda høyere strømregninger. Jeg tror ikke norske forbrukere aksepterer høyere strømregninger fordi politikerne skal sitte og styre dette. Men noen garanti på vegne av Høyre utsteder ikke jeg.

Inge Ryan (SV): Jeg takker for svaret.

Jeg registrerer at det ikke gis noen garanti, men er det i denne regjeringa og i dagens Høyre drøftet muligheten for at man i framtida kanskje bør selge Statkraft? Er det drøftet på statsrådets kontor eller andre plasser at det er en mulighet som man bør ha åpen, når ikke garantien kan komme? Synes statsråden det er problematisk å være eier av Statkraft? Ser statsråden det som viktig at det norske samfunnet på en måte ivaretar den tradisjonen som ble

startet av Johan Castberg – som det står byste av utenfor statsrådssalen – med å ta vare på de norske ressursene på en god og fornuftig måte? Synes Gabrielsen det er viktig at også han som næringsminister med ansvar for Statkraft ivaretar den tradisjonen videre til beste for det norske folk?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Castbergs og Knudsens arv er tunge tradisjoner å få lagt på sine skuldre. Jeg føler et stort ansvar for å forvalte de eierandelene som Næringsdepartementet har ansvar for, enten det er i Statkraft eller i andre selskap.

Representanten spurte om jeg syntes det var problematisk å ha eierskapet til Statkraft. Selvfølgelig synes jeg ikke det. På samme måte synes jeg det er helt uproblematisk å forvalte eierskapet i IT Fornebu, selv om jeg ikke syntes det var noen god idé da det ble etablert. Min jobb er å forvalte det eierskapet jeg til enhver tid har, til beste for aksjonærene. Aksjonærene i Statkraft er til syvende og sist det norske folk, og da er det altså ikke av hensyn til spesielle politikere, ei heller av hensyn til industrien, ei heller av hensyn til enkeltpersoner eller enkeltmiljøer, men av hensyn til dem som er aksjonærer, nemlig det norske folk, at det også er min jobb å legge frem forslag når jeg mener det er nødvendig å gjøre endringer på det som en gang var. Selv om Castberg og andre hadde gode ideer for snart hundre år siden, må vi jo ikke henge oss opp i nasjonalromantikken når vi skal utarbeide en politikk for fremtiden, enten det gjelder Statkraft eller andre selskap.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Hallgeir H. Langeland.

Hallgeir H. Langeland (SV): Mitt oppfølgingsspørsmål går til statsråd Steensnæs og knyter seg til ein avtale som Kristeleg Folkeparti var med på i 2001, då me gav 6 milliardar kr ekstra til Statkraft. Kristeleg Folkeparti støtta dette. Føresetnadene for å gjera dette var at eigarskapen skulle liggja fast – det same skulle heimfallsinstituttet. No veit me at ESA pressar på når det gjeld dette.

Mitt spørsmål til Steensnæs – i samband med at Kristeleg Folkeparti no uttrykkjer ønske om at staten eventuelt skal overta nokre aksjar i Hafslund – er om det er slik å forstå at ein då har gått vekk frå den privatiseringslinja som Regjeringa har stått for i forhold til Statkraft. Ønskjer Kristeleg Folkeparti no eit sterkt offentleg ått Statkraft?

Statsråd Einar Steensnæs: Statkraft vil være og har vært et viktig instrument for utøvelse av norsk kraftpolitikk. Men det er ikke slik at alle eggene bør legges i samme kurv. Kristelig Folkeparti og jeg som energiminister ser verdien av at vi har en sammensatt portefølje av selskaper som kan utøve eierskapet i norsk kraftnæring. Derfor er det viktig at både kommuner, fylkeskommuner, staten og det som måtte være av private interesser, blir med i dette. Det foreligger ingen planer om salg av Statkraft, slik som det indikeres her, men enhver situasjon

må selvfølgelig vurderes ut fra hva som er hensiktsmessig og målet for Regjeringens politikk når det gjelder energiforsyning, nemlig å forsyne dette landet med kraft til alle formål i forhold til det som er behovet, og til akseptable priser. I det arbeidet er Statkraft en viktig aktør, og det er viktig at vi også utrunder Statkraft med nødvendig tyngde i dette markedet for å kunne være konkurransedyktig.

Presidenten: Øystein Hedstrøm – til oppfølgings-spørsmål.

Øystein Hedstrøm (FrP): Jeg har et tilleggsspørsmål til nærings- og handelsministeren.

I VG i dag sier ministeren, riktignok som en spissformulering, at Norge ligger til venstre for Kina i statlig eierskap. Hvis vi ser Statoil, Hydros olje- og energidivisjon, Statkraft og vannkraftressursene i en helhetlig sammenheng, burde Norge i dag vært en stormakt og utviklet kompetanse og arbeidsplasser en masse i Norge. Det burde vært en utfordring til Regjeringen. Men Norge har jo en veldig svak industriell infrastruktur. Vi har mistet en rekke bedrifter ut av landet: Dyno, Hydro Seafood, Hafslund, Nycomed, Freia – og nå også på skipsfartssiden. Mener ikke statsråden at vi nå bør tenke alternativt? Fremskrittspartiet har foreslått et strukturfond for å beholde verdifulle norske verdier på norske hender. Hva er Regjeringens resept for å erstatte alle de industriarbeidsplassene som blir borte, sannsynligvis 60 000 før 2010?

Presidenten: Presidenten vil bemerke at tilleggsspørsmålet har en noe fjern forbindelse med hovedspørsmålet. Men statsråden må gjerne svare, hvis han ønsker det.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Det vil jeg med stor glede. Når jeg i VG spissformulerer det slik at vi ligger til venstre for kineserne i eierskapspolitikken, må jeg si at det var den tanken som slo meg da jeg var med statsministeren til Kina for et år siden og traff kinesiske statsråder som holdt på med delprivatisering/konkurransesetting slik vi også holder på med. Når jeg leser de tørre tall, har jeg ikke funnet andre enn rene kommunistregimer som har en større statlig andel i næringslivet enn vi har i Norge – ca. 40–50 pst. Så det er bare en gjengivelse, det er faktisk ikke en spissformulering engang. Det er nakne fakta. Jeg kan ikke med min beste vilje forstå at folk i Fremskrittspartiet, som på et visst tidspunkt utvikler en del fornuftige tanker, har falt aldeles sammen. Det var oppløftende at det i alle fall var én i sentralstyret i Fremskrittspartiet som hadde det næringspolitiske vettet i behold, og det var en som var fagøkonom. Jeg vil virkelig anbefale at man i mindre grad hører på Norsk Investorforum og i større grad hører på fagøkonomene. For det som er definitivt, er at hvis vi skal fortsette med oppkjøp fra statens side av norsk næringsliv generelt – og nå snakker jeg ikke om Hafslund – kan vi ikke kjøpe mer enn 100 pst., og nå eier vi nesten halvdelen. I andre land ligger det mellom 5 pst. og 7 pst. Og at noen kan innbille seg at det om 20 år er et sterkere konkurransekraftig næ-

ringsliv i Norge fordi staten og politikerne eier det, er meg komplett uforståelig. At Djupedal og SV er der, forstår jeg, men at Hedstrøm skulle falle dit hen, hadde jeg aldri trodd.

Presidenten: Dette ble jo riktig friskt.

Statsråd Gabrielsen bør ikke ta det for gitt at det går i kryss mellom hvert tilleggsspørsmål, så han bør være forberedt på å svare på neste oppfølgingsspørsmål også.

Olav Akselsen – til oppfølgingsspørsmål.

Olav Akselsen (A): Næringsministeren må nok innfinna seg på talarstolen igjen, for mitt spørsmål går til han.

Eg føler at denne debatten først og fremst viser at Høgre ikkje har nokon strategi for korleis ein skal behalda bedrifter på norske hender. Det botnar først og fremst i statsskrekke – det er altså betre at det er utlendingar som eig dei, enn at den norske staten gjer det, sjølv om desse utlendingane er våre nabostatar.

Det har heile tida vore klart at Høgre ønskjer å selja Statkraft. Regjeringa har i dag ingen strategi for korleis Statkraft skal kunna driva vidare. Det vi opplever, er at Statkraft ikkje får kapital på eiga hand, dei får ikkje lov til å henta kapital frå private, og ein tek altså 90 pst. utbyte, samtidig som me veit at både svenske og statlege bedrifter innan denne sjangeren har god økonomi. Den tyske energigiganten Eon har like mykje pengar på bok som det som finst i oljefondet. Dette er pengar som dei har tenkt å gjera oppkjøp med i Nord-Europa og ikkje minst i Noreg.

Mitt spørsmål er om ein frå Regjeringa si side har tenkt å syta for at vårt store energiselskap har moglegheit til å få ein økonomi som gjer at dei kan vera med og by på dei kraftselskapa som er til sals i Noreg. Eller skal ein overlata dette til utlendingar medan Statkraft berre blir ei mjølkeku når statsbudsjettet skal setjast saman?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Man tegner et bilde som er helt feilaktig.

Forestillingen om at utenlandske investorer står i kø for å investere i Norge, er altså et totalt bomskudd. I 2002, som er det siste året vi har, var det historisk lavmål på utenlandske investeringer i Norge, det var 6 milliarder, mens norske selskaper investerte 43 milliarder kr i utlandet. Og den type debatt som vi har her, er etter mitt skjønn den største faren i forhold til utenlandsk investering i Norge. Men ikke bare det, det er også en fare for at norske investorer frykter at politiseringen blir så total at de fortsetter med det de har begynt på, nemlig å investere i alle andre land enn i Norge. Det er altså helt utrolig det representanten Akselsen kan få seg til å si, han som selv delprivatiserte og solgte ut for titalls milliarder i Statoil, titalls milliarder i Telenor, Norsk Medisinaldepot til utenlandske eiere, Arcus, Raufoss og hele veien. (Presidenten klubber.)

Olav Akselsen (A): Spørsmålet gjaldt Statkraft.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Det fikk jeg ikke tid til å svare på.

Presidenten: Tiden er under enhver omstendighet ute. Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Marit Arnstad (Sp): Jeg har et spørsmål til energiministeren – det kunne kanskje like gjerne vært stilt til næringsministeren – og det handler om kraftsektoren.

Denne runden viser at Regjeringen ikke evner å gi noe klart svar på hvordan man skal ivareta viktige nasjonale økonomiske interesser i kraftsektoren.

Vi lever i et nordisk marked, og i motsetning til i Norge gis statlige kraftselskap i Sverige, i Finland, i Tyskland, mulighet til å sikre sine nasjonale interesser i kraftmarkedet. Jeg tror ikke at en verken fra finsk eller svensk side ser på det som nasjonalromantisk, men tvert imot som en mulighet til å ivareta viktige økonomiske verdier som ikke kan beregnes gjennom kortsiktige nåverdbetraktninger.

Energiministeren vet at i realiteten vil det være utenlandske interesser som vil gå inn i kraftsektoren dersom det nå åpnes for det – i Hafslund, i Trondheim Energi, i HEAS, i E-CO. Og mitt spørsmål er rett og slett: Finnes det overhodet noen strategi i denne regjeringen for å sikre et nasjonalt eierskap i kraftsektoren?

Statsråd Einar Steensnæs: Ja, det har Regjeringen – først og fremst ved at vi bruker både de mulighetene som konsesjonene gir oss, det som har med reguleringer å gjøre, og det som har å gjøre med nasjonal kontroll på lang sikt, nemlig hjemfallet. Det å sørge for at staten uansett får mulighet til å vurdere hvordan våre vannkraftressurser i framtiden skal disponeres, er avgjørende. Og nå er det altså ute på høring et forslag fra Regjeringen om at alle som eier vannkraft i Norge i dag, må levere dette tilbake til staten vederlagsfritt etter 75 år. Det er det viktige.

Så har jeg også sagt at et nasjonalt eierskap i kraftsektoren er viktig, ikke minst på grunn av behovet for langsiktighet i kraftmarkedet og fordi norske eiere på en helt annen måte i viktige spørsmål vil kunne balansere og veie miljø- og naturhensyn opp mot produksjonshensyn. Det er viktig at vi har et langsiktig eierskap i denne kraftnæringen, og jeg har i Stortinget varslet at jeg ved slutten av året vil komme tilbake til Stortinget med en egen melding der man detaljerer videre tiltak fra Regjeringens side.

Så var det noe om utenlandsk eierskap i representanten Arnstads innlegg som jeg må si jeg stusser ved. Vi vet at store, viktige nasjonale interesser nettopp er utviklet ved hjelp av utenlandsk kapital, både vannkraftreservene våre, aluminiumsindustrien og petroleumsvirksomheten vår er utviklet nettopp fordi vi fikk utenlandsk kapital inn og eide dette, men vi beholdt hele tiden kontrollen. Det er altså kontrollen med dette som er det viktige. Eierskapet må underordne seg de samme mekanismene uansett om det er norske eiere eller utenlandske eiere. Men i dette tilfellet (presidenten klubber) som har med

Hafslund å gjøre, har jeg altså understreket at selskapet har en stor betydning i en situasjon hvor kraftmarkedet er i bevegelse. Derfor har jeg uttalt meg som jeg har gjort.

Presidenten: Presidenten må be om at man respekterer taletiden.

Marit Arnstad (Sp): Ja, hvis det er slik at man nå vil bagatellisere spørsmålet om nasjonalt eierskap, er jeg litt overrasket over at energiministeren er så opptatt av at Hafslund bør være nasjonalt eid.

Energiministeren vet at konsesjonsloven ikke representerer noen buffer i forhold til nasjonalitet lenger. Det vet du. Statsråden vet også at et hjemfall er ingen buffer. Den eneste bufferen vi har hatt de siste årene, er Statkraft. Statkraft har blitt brukt til å sikre nasjonale interesser, og det vet statsråden. Nå skal altså staten ta 95 pst. utbytte, og det er pålagt Statkraft å selge seg ned bl.a. i Trondheim Energi, som er verdt iallfall halvparten av Hafslund. Hvem skal få lov til å kjøpe Trondheim Energi? Er det Vattenfall eller er det Fortum? Og jeg spør igjen: Hvilken strategi har Regjeringen i forhold til de mulige utenlandske oppkjøpene som nå kommer i tiden framover?

Presidenten: Presidenten vil anta at tiltaleformen «du» skulle være statsråd Steensnæs.

Marit Arnstad (Sp): Beklager!

Statsråd Einar Steensnæs: Jeg vil igjen bemerke at jeg synes representanten Arnstad undervurderer alle de mulighetene som regjering og storting som lovgivere har til å regulere dette marked og sørge for at viktige nasjonale interesser er i behold.

Hvis ethvert utenlandsk eierskap i Norge – uansett sektor – skulle være utilstedelig, må jo det bety noe for hva vi mener om at norske selskaper investerer i utlandet. Vi er med i et nordisk marked. Vi er eiere i dette nordiske markedet. Det er utveksling av eierskap – krysseierskap. Skulle vi da sette et forbud mot at utenlandske, dvs. nordiske, selskaper investerer i Norge, mens vi selv skulle bevilge oss den frihet å investere uhemmet i de andre nordiske land? Hva slags politikk er det? Hvilken sammenheng er det i det? Nettopp det nordiske markedet har jo gjort at vi tross alt kom oss igjennom denne vinteren uten å innføre drastiske tiltak – som rasjonering ville ha vært.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Odd Roger Enoksen.

Odd Roger Enoksen (Sp): Mitt tilleggsspørsmål går også til energiministeren.

Det er oppsiktsvekkende å høre den måten som det nå blir argumentert på av disse to statsrådene. Næringsministeren sa i sin tiltredelseserklæring at nå var det duket for et historisk nedsalg i statlige eierandeler. Med hensyn til Statkraft minnes jeg at han en gang sa at det nok ville

ta litt mer enn ti sekunder å vurdere om staten burde selge seg ut av selskapet. Når jeg hører næringsministerens svar her i dag og det energiministeren nå sier, er i grunnen det virkelig til å bli sjokkert over.

Det er ingen tvil om at det statlige eierskapet i energiforsyningen har sikret befolkningens verdier, og det er investert over 200 milliarder kr. Nå åpner man altså for salg. Det er ingen tvil om at det ikke er mulig gjennom konsesjonsbestemmelsene å sikre det nasjonale eierskapet. Energiministeren har ingenting annet å sette sin lit til enn at vi skal få det vederlagsfritt tilbake etter 75 år. Man vet at man i mellomtiden vil få historisk store overskudd i energiselskapene, slik vi har sett det siste året. Man sender pengene ut av landet til utenlandske eiere. Hva vil statsråden gjøre for å sikre det nasjonale eierskapet og befolkningens verdier før de 75 årene er gått?

Presidenten: Vil statsråden tilføre ytterligere sjokkskader?

Statsråd Einar Steensnæs: Representanten Enoksen setter likhetstegn mellom et nasjonalt eierskap og et statlig eierskap. Det er jeg grunnleggende uenig i. Vi har god erfaring med at både fylkeskommuner og kommuner har kunnet eie og utvikle kraftverk og på en fornuftig måte har bidratt til energiproduksjon.

Det å sikre nasjonal kontroll over våre naturressurser er det viktige. Og jeg har nå gjentatte ganger vist til at vi i Norge har lang tradisjon for en omfattende regulering, både gjennom konsesjoner og reguleringer og gjennom bestemmelse om hjemfall. Vi har altså sikret oss den nasjonale kontrollen. Det er det grunnleggende.

Vi har også sagt at et nasjonalt eierskap må ligge i bunnen. Det har ikke minst med langsiktighet å gjøre. Derfor har jeg gitt et klart råd i denne konkrete saken om Hafslund. Men det er altså ikke slik at hver gang en kommune eller fylkeskommune måtte ønske å avhende et kraftverk, så skal staten stå der med kapital og kjøpe det opp. Det ville bli en helt håpløs situasjon.

Presidenten: Carl I. Hagen – til oppfølgingsspørsmål.

Carl I. Hagen (FrP): Også jeg har et tilleggsspørsmål til energiministeren, som helt korrekt flere ganger har sagt at strømprisen nå fastsettes i et nordisk marked. Vi er med i et *nordisk* marked.

På tross av at Regjeringen mener at det er et nordisk marked, gjelder vår konkurranselovgivning bare det norske markedet. Og det er en merkverdighet. Hvis det er konkurranse i Norden, bør man se på Norden hvis man eventuelt skal gripe inn ved ellers fornuftige sammenslåinger av kraftbedrifter. Det er helt åpenbart behov for en strukturrasjonalisering – med større enheter – både i Norge og i Norden.

Jeg vil spørre energiministeren om Regjeringen vil være positiv til det konkrete forslaget som Fremskrittspartiet har fremmet for Odelstinget, et forslag om å endre konkurranselovgivningen slik at man skal se på Norden som et marked, i stedet for snevert bare se på det norske

marked. Med en slik endring i loven vil en del av de tvangssalgene som nå vil komme, bli stoppet, fordi lov-hjemmelen da vil være borte. Og det vil være meget fornuftig.

Statsråd Einar Steensnæs: Langt på vei er jeg i grunnen enig i Carl I. Hagens anliggende: Når markedet er nordisk, burde også konkurransesituasjonen vurderes ut fra et nordisk perspektiv.

Det som gjør at en likevel må vurdere en slik utvidelse av konkurranseperspektivet, er om det er et velfungerende marked. Dessverre er det slik at kraftmarkedet ikke er perfekt og velfungerende. Det så vi i vinter. I en situasjon hvor vi av helt spesielle grunner hadde for liten energiproduksjon i Norge, klarte vi heller ikke i tilstrekkelig grad å forsyne landet med energi fra andre land i det nordiske markedet. Det kom av den såkalte flaskehalsproblematikken. Vi har ikke bygd ut nettet vårt tilstrekkelig. Kablingen mot utlandet og i det nordiske markedet – ja faktisk også mellom Sør-Norge og Nord-Norge – er ikke god nok. Det ble eksportert kraft ut av Nord-Norge og til Sverige, og så ble den importert fra Sverige til Sør-Norge. Det er den type begrensninger som gjør at også konkurranselovgivningen må ses i en slik sammenheng.

Presidenten: Sylvia Brustad – til oppfølgingsspørsmål.

Sylvia Brustad (A): Mitt oppfølgingsspørsmål går også til energiministeren.

Denne runden har vist veldig klart at det er rykende uenighet i Regjeringa om energispørsmål – også om noe så viktig som eierskap. Det er sannheten i denne saka. Vi har hørt næringsministeren si klart her hva han vil med Statkraft – et AS og at det skal bli mindre – mens energiministeren har en litt annen holdning. Foreløpig har Kristelig Folkeparti tapt. Når det gjelder Statkraft, tok Regjeringa ikke hensyn til at vi var i et nordisk marked, men i et norsk, da den påla at en skulle selge seg ned i forhold til f.eks. Hedmark Energi og nå senere Trondheim Energiverk. Det kan føre til at deler av disse energiselskapene havner på utenlandske hender. I forhold til det som Steensnæs sier her nå, henger dette overhodet ikke i hop.

Jeg synes det er kjempebra at statsråd Steensnæs – i motsetning til statsråd Gabrielsen – engasjerer seg for å hindre det som nå kan skje med Hafslund. Men hvorfor er Hafslund viktigere enn f.eks. Hedmark Energi og Trondheim Energiverk? Hvorfor driver Regjeringa med dobbelt bokholderi?

Statsråd Einar Steensnæs: Sylvia Brustad mener å kunne påvise rykende uenighet i Regjeringa når det gjelder disse spørsmålene. Det er ikke riktig. Som grunnlag for Regjeringens politikk har vi i eierskapsmeldingen klart skissert hvordan vi ønsker å utvikle en variert eierstruktur i norsk næringsliv. Det gjelder både i kraftsektoren og utenfor kraftsektoren.

Men når tre forskjellige partier går inn i en regjering og skal enes om en politikk, er det klart at det også innebærer kompromisser. Det burde ikke være overraskende at det avdekkes ulike synspunkter også når det gjelder eierskaps spørsmål. Jeg husker meget godt da Arbeiderpartiets landsmøte diskuterte privatisering av Statoil, og det betydelige problemet som daværende energiminister, Olav Akselsen, hadde med å få med seg landsmøtet på en fornuftig beslutning – det innebar privatisering.

Vi har et ønske om et sterkt nasjonalt eierskap i kraftmarkedet. Sylvia Brustad stilte et meget betimelig spørsmål om hva som er forskjellen på Trondheim Energiverk og Hafslund Energi. Skulle vi fortsette med å ta over alle kraftverk som kommuner skal avhende, ville vi få et betydelig problem.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Olav Akselsen (A): Eg har eit spørsmål til næringsministeren.

På grunn av internasjonale miljøkrav må ein del aluminiumsverk med gammal teknologi stengja delar av produksjonen sin. Dersom det ikkje blir investert i nye omnar, vil dette slå svært negativt ut for dei aktuelle verka og for dei lokalsamfunna der desse ligg. I verste fall kan verk bli nedlagde, og mange hundre arbeidsplassar vil gå tapt. Dette er verk som i dag går med store overskot. Ifølgje sjefen for Hydro Aluminium er rammevilkåra i Noreg i dag så dårlege at slike investeringar ikkje vil skje. Mens ein f.eks. i Canada legg alt til rette for å trekka til seg denne typen investeringar, blir ingen ting gjort av norske myndigheiter.

Mitt spørsmål til næringsministeren er om han har tenkt å gjera noko for å betra rammevilkåra for denne industrien, om han vil ta kontakt med Norsk Hydro og dei lokalsamfunna som blir ramma, eller om han nok ein gong vil sitja som ein passiv tilskodar til at norske industriarbeidsplassar blir flagga ut.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Bortsett fra tilleggsbemerkningen på slutten var det et konstruktivt spørsmål knyttet til hva vi vil gjøre når det gjelder miljøkrav som stilles til aluminiumsindustrien, og om næringsministeren vil ta kontakt med Norsk Hydro. Jeg har allerede snakket med angjeldende verk, og på fredag skal jeg besøke et av disse verkene for å se på de problemstillingene Olav Akselsen beskriver, og som det er all mulig grunn til å se på.

Mitt generelle utgangspunkt når det gjelder miljøkrav som stilles til industrien, er at vi selvfølgelig må overholde de internasjonale forpliktelsene vi har. Vi må selvfølgelig sørge for at vi har en industri som har et positivt miljøtempel, og det er industrien selv veldig opptatt av.

Det er klart at når man kommer i den situasjonen at det er snakk om et være eller ikke være for et verk – gitt at man får pålegg som er særnorske, som ingen andre har, og som eventuelt vil resultere i at en nedleggelse ikke vil føre til mindre forbruk av aluminium, men bare til at det bli produksjon et annet sted, hvor man kan for-

mode at det vil bli enda større miljøutslipp – er det absolutt grunn til å stoppe opp og se på dette. Derfor skal jeg altså til Nord-Norge på fredag og besøke et av disse verkene som har fått miljøkrav som oppfattes som meget tunge.

Jeg vil gjøre det helt klart at det er Statens forurensningstilsyn som stiller kravene, og som har kompetansen når det gjelder dette. Men som næringsminister er jeg selvfølgelig opptatt av at det er en total balanse, og jeg vil se på om det er grunnlag for å ta initiativ også fra min side.

Olav Akselsen (A): Eg er einig med næringsministeren i at me ikkje bør stilla særnorske miljøkrav. Men det burde næringsministeren ha tenkt gjennom i fjor då me faktisk fekk særnorske miljøkrav som ein del av klimameldinga.

Men det var ikkje det dette spørsmålet dreidde seg om. Dei miljøkrava me her snakkar om, er det ingen som stiller spørsmål ved. Dei er heller ikkje særnorske, dei er internasjonale. Det er slik at ein har gammal teknologi som gjer at ein må stengja delar av produksjonen. Dersom desse verka ikkje skal få sterkt redusert kapasitet, med eit stort tap av arbeidsplassar, må det altså investerast på nytt. Hydro er no inne i sluttfasen. Dei vurderer om desse verka skal få dei nødvendige investeringane. Signala til no er at på grunn av aktiviteten bl.a. til kanadiske myndigheiter, som trekkjer til seg denne typen investeringar, er det meir sannsynleg at det blir nei enn ja.

Mitt klare og enkle spørsmål til næringsministeren var om han hadde tenkt å gjera noko. Sidan han snakka om heilt andre ting, reknar eg med at han ikkje har tenkt så veldig gjennom sin aksjon i forhold til dette problemet.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Som jeg sa, har jeg fått full opprulling fra Hydro i forhold til det angjeldende spørsmålet. For å si det forsiktig tror jeg det er en noe forenklet konklusjon å si at det bare er ett element som skal inngå i vurderingen til Hydro om hvor de skal foreta sine investeringer, som de skal begynne å høste av om sju år.

Så vidt jeg husker, var det ti elementer som inngikk i vurderingen som et standard utgangspunkt for hvor det skal foretas investeringer. Der inngår det så enkle, men likevel så alvorlige ting som hva vi formoder at kostnadsnivået blir her i Norge, hva vi formoder blir tilgang på elkraft og tilgang på arbeidskraft. En masse elementer inngår i en slik vurdering. Også miljøelementet, forurensningsproblematikken, inngår selvfølgelig i dette, og de kravene som der stilles, må vi vekte. Men det er en sterk overforenkling å si at det utelukkende er miljøbiten som er årsaken.

Presidenten: Vi går til siste hovedspørsmål.

Jan Arild Ellingsen (FrP): Jeg har et spørsmål til justisministeren.

Stortinget vedtar bl.a. rammene til politiet. Det gjør man årlig i budsjettbehandlingen. Der ligger selvfølgelig

også investeringsbudsjettet inne. Det går til personlig verneutstyr, det går til teknisk utstyr og til tyngre utstyr, som bl.a. kjøretøy.

I fjor vår gjorde Stortinget et vedtak i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 51 for 2000-2001 om investeringer i et politihelikopter som skulle operere ut fra Oslo. Dette presiserte Stortinget på nytt under budsjettbehandlingen for inneværende år. Det som ligger i kortene, er at helikopteret skal være operativt fra 1. september. Anbudsprosessen ble i første omgang stoppet og så kjørt i gang igjen. Det Stortinget har presisert, er altså at helikopteret skal være operativt fra 1. september i år. Jeg vil gjerne høre justisministeren forsikre Stortinget om at Stortingets vedtak vil bli iverksatt.

Statsråd Odd Einar Dørum: Jeg kjenner veldig godt til Stortingets behandling av saken. Den kunnskap som jeg har fått så langt, er at det som representanten Ellingsen beskriver, skal holde kjøreplanen. Jeg har fulgt saken, fordi det har vært en diskusjon om anbud. Og jeg vil selvfølgelig på nytt forsikre meg om at den kunnskapen jeg har fått, holder. Stortingets bestilling har vært meget klar. Beskrivelsen av hva helikopteret skal brukes til for å bekjempe kriminalitet og kunne forebygge f.eks. også trafikkulykker, har vært meget klar. Departementet har her styrt, men vi styrer altså gjennom Politidirektoratet, og den informasjonen jeg nå sitter med, er slik. Men jeg skal etter dette spørsmålet sjekke det nok en gang, slik at jeg kan forvisse meg om at det som Stortinget har sagt og gitt uttrykk for, også blir slik det blir, for det er denne statsrådens oppfatning at helikopteret skal være på plass, og det bør være operativt slik som Stortinget har beskrevet det.

Jan Arild Ellingsen (FrP): Jeg merket meg at justisministeren sa at det skulle være i henhold til vedtak. Forutsetningene til Stortinget ligger der, og det forventer jeg at ministeren følger opp.

Av de begrunnelsene som lederen av styringsgruppen for dette, Mikkelsen ved Oslo-politiet, bruker for å stoppe prosessen, er bl.a. at styringsgruppen ønsker en ny runde for å kunne ta hensyn til et spesielt helikopter som skulle være ledig på markedet for anbyderne. Finner justisministeren en slik argumentasjon fornuftig, nemlig at anbudene skal skreddersys for én type helikopter? Skal man ikke gjøre en totalvurdering av hva som vil være mest funksjonelt for å få en god og operativ politihelikoptertjeneste i Oslo?

Statsråd Odd Einar Dørum: Gjennom Politidirektoratet forutsetter jeg at spilleregler om anbud følges, jeg forutsetter at anbudene skal være funksjonelle i forhold til det som skal skje. Det er det jeg må legge til grunn, og det er også det jeg så langt har fått som informasjon om dette. Men fordi det har vært en debatt om det og en betydelig interesse rundt det, vil jeg nok en gang forsikre meg om at dette utvikler seg og er under den kontroll som det skal være.

Presidenten: Tiden for den muntlige spørretimen er omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 5, fra representanten Ranveig Frøiland til olje- og energiministeren, vil bli tatt opp av representanten Olav Akselsen.

Spørsmål 6, fra representanten Lena Jensen til utdannings- og forskningsministeren, vil bli tatt opp av representanten Rolf Reikvam.

Spørsmål 7, fra representanten Finn Kristian Marthinus til fiskeriministeren, vil bli besvart av utdannings- og forskningsministeren på vegne av fiskeriministeren, som er bortreist.

Spørsmålene 11 og 12, fra henholdsvis representantene Øyvind Korsberg og Berit Brørby til miljøvernministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

S p ø r s m å l 1

Tore Nordtun (A): Jeg har følgende spørsmål til finansministeren:

«Det arbeides nå med en gjennomføring av omorganisering av Toll- og avgiftsetatens ytre forvaltning. Toll- og avgiftsdirektoratets arbeidsgruppe foreslo en kontrollenhet i Egersund, dette med bl.a. bakgrunn i de store fiskerihavnene, fergetrafikken samt de mange skipsanløp i Jøssingfjord og Rekefjord.

Kan statsråden stadfeste at Tollvesenets ekspedisjonsenhet i Egersund blir som foreslått av arbeidsgruppen?»

Finn Martin Vallerenes hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Per-Kristian Foss: I omtalen av denne saken i St.prp. nr. 1 for 2002-2003, altså budsjettet, ble det vist til at utviklingen i trafikkmønster og smuglermetoder har medført at tolletaten har et stort behov for å effektivisere og endre organiseringen av dagens distriktsforvaltning på bred basis. Det eksisterer i dag et klart misforhold mellom etatens bemanningsfordeling og oppgavefordeling i de forskjellige delene av landet. I tillegg har nye elektroniske kommunikasjonsløsninger ført til at etatens samhandling med næringslivet i stadig større grad vil være stedsuavhengig, man møter altså ikke opp ved disk, men man samhandler elektronisk. 97 pst. av alle innførsels- og utførselsdeklarasjoner skjer i dag elektronisk.

Arbeidet med å vurdere en ny og hensiktsmessig organisering av toll- og avgiftsetatens ytre forvaltning har pågått siden desember 2001, og prosessen er nå inne i sin slutfase. Stortinget vil bli orientert om Regjeringens beslutning i forbindelse med fremleggelsen av revidert nasjonalbudsjett for 2003 nå i mai – den 15. mai.

Jeg ber representanten Nordtun om forståelse for at jeg ikke finner det riktig å gå inn på enkeltsider ved denne saken før fremleggelsen av revidert nasjonalbudsjett, det være seg om Egersund eller andre aktuelle steder.

Tore Nordtun (A): Jeg takker for svaret.

Jeg er oppmerksom på at det var St.prp. nr. 1 som omhandlet og redegjorde en del for omorganiseringen i Toll- og avgiftsdirektoratet. I den strukturen som der ble skissert, var ikke Egersund tatt ut, tvert imot, Egersund lå inne med en ekspedisjonsenhet. Alle er kjent med trafikken i Egersund, som har Norges største fiskerihavn, en meget stor fergetrafikk – faktisk over 14 000 passerte trailere i 2002 – og store båtanløp i Jøssingfjord og Rekefjord. Med andre ord: Det er meget stor aktivitet.

Slik som jeg oppfattet det, antydte finansministeren nå at det var muligheter for at tollenheten i Egersund kunne bli nedlagt. Men med den store aktiviteten som er i dag og vil bli i framtiden, ser finansministeren det som formålstjenlig å ha en mobil enhet som kan flyttes til dette området?

Statsråd Per-Kristian Foss: Dette er en ny variasjon av det samme spørsmålet. Jeg kan og vil ikke svare på et spørsmål som jeg har varslet skal forelegges Stortinget neste uke. Konklusjonene er ennå ikke endelig trukket.

Jeg lytter som vanlig med stor interesse til Tore Nordtuns redegjørelse og gode argumenter. Dem skal jeg ta med meg i saken videre. Også arbeidsgruppens innstilling og Tolldirektoratets faglige innstilling vil tillegges betydelig vekt. Men ingen konklusjon er trukket verken på dette eller på andre områder.

Tore Nordtun (A): Bare kort: Jeg takker finansministeren for svaret. Vi kommer tilbake igjen til denne saken i neste uke, i revidert – der vi da egentlig skal komme med en større sak.

S p ø r s m å l 2

Gjermund Hagesæter (FrP): Eg har følgjande spørsmål til finansministeren:

«Erstatningsbeløp utbetalt til barn skal vanligvis bli stående på bankkonto, styrt av overformyndieriet, til vedkommende er myndig. Dersom barnet har foreldre, blir formuesskatt og skatt på avkastning belastet disse. Et erstatningsbeløp på 1 mill. kr vil medføre at foreldrene blir pålagt en ekstraskatt på flere titalls tusen kroner pr. år.

Synes statsråden at det er fornuftig å belaste foreldrene med en ekstraskatt fordi deres barn har fått utbetalt et erstatningsbeløp?»

Statsråd Per-Kristian Foss: Hovedregelen er at når et barn ikke er fylt 17 år ved utløpet av inntektsåret, ligger barnet sammen med foreldrene for sin formue og inntekt i henhold til skatteloven. Det innebærer i praksis at barnets eventuelle formue med avkastning blir lignet på toppen av formuen og inntekten til foreldrene. Foreldrene har imidlertid flere muligheter til å få redusert skatten som påløper på grunn av barnets formue.

Etter skattebetalingsloven § 41 kan skatten settes ned eller ettergis når det vil virke særlig urimelig å krevne at foreldrene betaler hele skatten. Gjennom skattemyndighetenes praktisering av bestemmelsen er det lagt til grunn at formuesskatt på erstatningsbeløp til barn for personskade kan lempes etter nærmere kriterier. Skatten på formuen og avkastningen av den settes da i utgangspunktet ned til det beløp som ville ha blitt utlignet dersom barnet var lignet selvstendig for denne formuen og avkastningen av den. Hvis personskaden har ført til minst 50 pst. nedsatt ervervsevne hos barnet, og erstatningen knytter seg til denne skaden, vil det normalt ikke bli utlignet formuesskatt av erstatningsbeløpet på foreldrenes hånd i det hele tatt.

Videre er det slik at foreldrene, med tillatelse fra overformyndieriet, kan benytte barnets midler til å dekke den merskatt de får på grunn av at barnet har formue. Benytter foreldrene seg av denne muligheten, er det barnet og ikke foreldrene som har skattebelastningen. Jeg viser i denne forbindelse til at det ved erstatningsutmålingen skal tas hensyn til at erstatningsbeløpet er gjenstand for beskatning. Det innebærer at størrelsen på erstatningsbeløpet i utgangspunktet skal ta høyde for fremtidig skatt på formuen og avkastningen av den.

Gjermund Hagesæter (FrP): Eg takkar for svaret.

Eg oppfattar det slik at det er reglar som tek omsyn til dette, og som då medfører at det i teorien ikkje skal bli urimelege situasjonar for foreldre i form av ekstraskatt.

Elles må eg likevel seie at tilbakemeldingane som er komne både til meg og fleire andre, tyder på at desse reglane og denne praksisen ikkje alltid er kjende og blir følgde. Det er ulik praksis for dette rundt om i landet. Enkelte foreldre som blir pålagde ein slik ekstraskatt, kvir seg for å søkje om nedsetjing eller ettergiving av skatten, og dei kvir seg kanskje endå meir for å søkje overformyndieriet om å ta ut pengar til å dekkje denne skatten.

Vil finansministeren ta initiativ til at desse reglane blir kjende, slik at ein kan få lik praksis i heile landet?

Statsråd Per-Kristian Foss: Jeg regner med at svaret på dette spørsmålet på normal måte vil tilflytte skatteetaten. De er i etaten meget dyktige når det gjelder å informere om svar gitt av statsråden. Det er retningsgivende også for den ensartete praksis som skatteetaten skal legge opp til, praksis i tråd med det jeg nå har svart.

Det kan vel også tenkes at enkelte skattebetalere kanskje ikke har vært klar over sine rettigheter i så måte. Der har vi en bredere opplysningsplikt, og jeg håper at svaret og spørrerens initiativ kan bidra til at det blir kjent.

Gjermund Hagesæter (FrP): Eg har berre eit kort oppfølgingsspørsmål. Eg vil òg takke for det siste svaret.

Dersom skatten skal dekkjast av beløpet og trekkjast ut frå overformynderiet – altså at ein søkjer overformynderiet om å trekkje beløpet ut derfrå – vil jo det bety at denne erstatninga er veldig lita, og ho vil ikkje auke noko til vedkomande er myndig. Det går jo klart i retning av at ved desse utmålingane og desse berekningane er erstatningsutbetalingar til barn veldig små.

Eg vil då stille spørsmålet til statsråden: Er statsråden einig i at utbetalingane er små, og at det dermed burde vere eit grunnlag for å gjennomgå desse utmålingane/berekningane med sikte på ein auke?

Statsråd Per-Kristian Foss: Jeg er nå noe usikker på om spøreren spør meg om skattebestemmelsene eller om erstatningsutmålingene. Skattebestemmelsene har jeg redegjort for. De tar jo også hensyn til grad av nedsatt arbeidsevne, og jeg synes praksis slik den er og har vært, virker rimelig.

Hvis spøreren er inne på spørsmålet om erstatningsutmålingen, må jeg nok si at det er et spørsmål som går noe ut over min kompetanse, og også i og for seg utover mitt ansvarsforhold. Jeg viste i mitt første svar til at erstatningsutmålingen tar hensyn til fremtidig skatt, altså at det er samsvar mellom skattemyndighetenes praksis og erstatningsutmålingen – eller omvendt, er det kanskje riktigere å si. Men på det siste spørsmålet kan ikke jeg svare noe mer enn å vise til mitt første svar.

S p ø r s m å l 3

Steinar Bastesen (Kp): «Det har i flere medier kommet fram opplysninger om at det i norsk kunstgjødsel innblandes tysk kjøttbenmel, og at det har skjedd import av engelsk kunstgjødsel som inneholder benmel, samtidig som man i Norge ikke tillater norsk benmel brukt som gjødsel.

Hva vil statsråden gjøre for å hindre at de norske økosystemene blir en søppelplass for utenlandsk kjøttbenmel som kan inneholde smittestoff, f.eks. prioner, når man pr. i dag har liten kjennskap til smitterisikoen ved bruk av gjødsel som inneholder kjøttbenmel?»

Statsråd Lars Sponheim: Innledningsvis ønsker jeg å presisere at det ikke er noe generelt forbud mot å bruke gjødsel som inneholder kjøttbenmel, men reglene for slik bruk er strenge.

Handel med og bruk av gjødselvarer er en del av EØS-avtalen. Det er strenge krav til kvaliteten på og bruken av gjødselprodukter både i Norge og i EU. Bruken av gjødselprodukter som inneholder kompostert animalsk avfall eller kjøttbenmel, er basert på streng klassifisering av dyrehelsestatus samt på krav om at spesifisert risikomateriale er fjernet og destruert. Det er gjennom norsk nasjonal forskrift innført begrensninger for bruk av gjødsel som inneholder bl.a. kjøttbenmel. Slike produkter tiltales ikke brukt på eng og beitearealer. Formålet med denne begrensningen er å hindre at matproduserende dyr

får i seg materiale som er forbudt som fôr. EU har gjennom en ny EU-forordning om animalske biprodukter som ikke skal benyttes til humant konsum, innført tilsvarende begrensninger. EU-forordningen er ennå ikke en del av EØS-avtalen.

Kjøttbenmel fra Norsk Protein har blitt tatt i bruk som gjødsel i Norge de siste to årene, etter at forbudet mot bruk av kjøttbenmel i fôr til matproduserende dyr ble gjort permanent. Kjøttbenmel inneholder mye nitrogen og fosfor, og resultater viser at kjøttbenmelet har god effekt som gjødsel. Det er foretatt forsøk for å lage anbefalinger om slik gjødsling. Når det gjelder smitterisiko ved bruk av norsk kjøttbenmel som gjødsel, vil jeg vise til at Veterinærinstituttet i en rapport den 28. januar 2001 konkluderte med at en slik risiko var neglisjerbar med bakgrunn i den norske dyrehelsestatusen.

Det er en viss import av gjødselprodukter med kjøttbenmel til Norge, disse kommer i hovedsak fra Sverige og Danmark. De fleste av disse importproduktene er beregnet på husholdning/småhage, hagebruk/veksthus eller grøntanlegg. Gjødselprodukter som omsettes lovlig i markedet i Norge, blir registrert hos Landbrukstilsynet. Landbrukstilsynet har *ikke* registrert produkter som inneholder kjøttbenmel fra Tyskland eller England, og har heller ingen opplysninger om import fra disse landene. Dersom det finnes slike gjødselprodukter på markedet, må dette i så tilfelle skyldes ulovlig import. Landbrukstilsynet er imidlertid ikke kjent med at slike ulovlige produkter finnes på det norske markedet i dag, eller at det har vært foretatt ulovlig import.

Steinar Bastesen (Kp): Jeg takker for svaret.

Nå er det slik at det norske folk reiser til Sverige for å handle varer, fordi det er billigere. Nå er det også slik at engelsk kunstgjødsel er billigere enn norsk kunstgjødsel. Er det slik å forstå at all kunstgjødsel blir kontrollert av Landbrukstilsynet, og kan landbruksministeren her i denne sal bekrefte at plenene til folk ikke blir brukt som søppelplass for produkter som inneholder kugalskap og prioner, som jeg tidligere har spurt om?

Statsråd Lars Sponheim: Jeg tror at å stille garantier på noen av disse kompliserte områdene skal en være forsiktig med. Til det vet en for lite om prioner og hvor det forefinnes, og faren rundt dette. Det vi kan gjøre, er å ha veldig strenge regler på dette området, slik jeg gav uttrykk for i svaret mitt. Men man kan selvsagt aldri garantere noe 100 pst. i et land som er åpent, og hvor folk reiser og kan ha mye med seg. Jeg tror allikevel at muligheten for at man i reisebagasjen sin når man passerer grensen, har med seg veldig mye kunstgjødsel, og at det representerer en stor fare, er veldig begrenset og i så fall vil være begrenset til det som måtte være til bruk i private hager.

Når det gjelder godkjente produkter for salg i Norge, skal de godkjennes av Landbrukstilsynet, og det finnes ikke kunstgjødsel fra Tyskland eller England som Landbrukstilsynet har registrert lovlig solgt i Norge, slik som jeg gav uttrykk for i svaret mitt.

Steinar Bastesen (Kp): Jeg takker statsråden igjen for svaret.

Jeg er klar over at dette ikke kan kontrolleres 100 pst., det har statsråden her bekreftet. Vi har fra flere medier fått bekreftet at det er fare for at det blir importert gjødsel fra England og fra andre land, og da havner det i hagene hos folk og i plenene til folk, og det er en fare etter min oppfatning. Jeg forstår det slik at Landbruksdepartementet ikke har noe forsvar mot akkurat det.

Statsråd Lars Sponheim: Jo, vi har et usedvanlig godt forsvar, og det er at vi har veldig strenge regler på området. Det er da slik at det vi har av fagfolk på området, som Veterinærinstituttet i Norge – våre beste fagfolk – sier at den risiko som representanten Bastesen nå prøver å dra opp til et stort problem, er neglisjerbar, den kan vi se bort fra. Det er ingen slik risiko, sier våre fagfolk, og det tror jeg også representanten Bastesen da må registrere.

Men derfra til å si at Norge er kjemisk rent, og at det ikke kan komme inn et og annet gjødselprodukt – f.eks. til bruk i private hager – som ikke går via de vanlige salgskanaler i Norge, det kan jeg selvsagt ikke gi noen garantier for.

Jeg tror også at sannsynligheten for at det representerer noen stor fare, skal vi se ganske mye bort fra. Det er jo frykten for at dette skal komme inn i husdyrene våre, som er problemet. Vi har forbud mot å ha det i fôr, og vi har forbud mot å bruke det i gjødsel på grasarealer, på beite osv., der det kan komme inn i husdyrene våre. Vi har veldig strenge regler på området, det har også England og Tyskland, og de er under skjerping.

S p ø r s m å l 4

Karita Bekkemellem Orheim (A): Jeg vil få stille følgende spørsmål til helseministeren: «Fritt sykehusvalg ble innført for å sikre pasientene bedre rettigheter og det beste faglige tilbudet. Vi har nå fått mange eksempler på at operasjoner som burde blitt henvist til sykehus med større kompetanse på området, er blitt utført lokalt fordi pasienten ikke har fått informasjon om bedre ekspertise ved andre sykehus, spesielt i forbindelse med brystkreftoperasjoner.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at pasienten får best mulig grunnlag å ta avgjørelsen på?»

Statsråd Dagfinn Høybråten: Representanten Bekkemellem Orheim stiller et viktig spørsmål, og hun uttrykker en bekymring jeg deler.

Det er grunn til å anta at det er for store forskjeller mellom sykehusene i forhold til valg av behandlings- og operasjonsmåter, og at dette igjen har konsekvenser for det endelige resultatet. Det er grunn til bekymring når bare 25 pst. av norske kvinner med brystkreft får såkalt brystbevarende kirurgi, mens andelen i f.eks. Sverige er over 60 pst. Dette handler i første rekke om hvordan tilbudet er organisert, og hvilken kompetanse som fins der kvinnene blir behandlet. I år 2000 ble til sammen 2 240

kvinner operert for brystkreft i Norge, ved i alt 70 sykehus. Kun 14 av sykehusene opererte mer enn 50 pasienter det året. Medisinske eksperter opplyser at antall inngrep har direkte sammenheng med hvilke metoder som benyttes ved inngrepet – og her helt konkret med om man har mulighet til å tilby brystbevarende kirurgi.

Det er parallelle situasjoner for andre kreftformer, bl.a. lungekreft og tykktarmskreft. Jeg er ikke tilfreds med at mange kreftpasienter ikke får et tilbud som er kvalitetsmessig fullt ut tilfredsstillende. Som øverste sykehuseier har jeg nå en annen og bedre mulighet enn før til om nødvendig å gripe inn i det. Jeg ønsker ikke å gjøre det på en måte som kan undergrave det ansvaret for tjenestene som de regionale helseforetakene har.

Derfor har jeg i styringsdokumentene til de regionale helseforetakene understreket at de tilbudene som gis, skal være i samsvar med helsepolitikkenes prioriteringer og skje med god og riktig kvalitet og service og gjennom effektiv ressursbruk. I styringsdokumentene legges det også vekt på at en i kvalitetsarbeidet gjør aktiv bruk av aktuelle kompetansemiljøer og kunnskapskilder.

Det pågår som kjent en rekke prosesser i helseforetakene om det framtidige tjenestetilbudet, prosesser som ikke bare gjelder akutt- og fødetilbudet, men oppgavefordeling mer generelt. Det skjer primært for bedre å ivareta kvaliteten. Helsedepartementet sendte i februar i år ut en forespørsel til de fem regionale helseforetakene om organiseringen av tilbudet til kreftpasienter.

Tilbakemeldingene forteller at de regionale helseforetakene har tatt tak i dette. De tar grep for å strukturere tilbudet med sikte på et bedre resultat kvalitetsmessig. Dette er inkludert i de prosessene som nå gjennomføres, og det vil helt klart få konsekvenser konkret i forhold til organisering av tilbudene. De regionale helseforetakene har her et ansvar, og de tar ansvaret. Innen kreftbehandling er tilbudene allerede under omstrukturering.

La meg så komme til den andre hoveddelen av spørsmålet fra representanten Bekkemellem Orheim, om ordningen med fritt sykehusvalg. Den er etablert for å gi pasientene makt. De skal kunne velge tilbud, men dermed også velge bort noen tilbud. Det er nødvendig å gi pasientene et bedre grunnlag å velge ut fra. Departementet har gitt Sosial- og helsedirektoratet i oppdrag å etablere en nasjonal informasjonsbase for fritt sykehusvalg. Tjenesten lanseres i disse dager. Hovedformålet med denne tjenesten er å tilby pasienter, pårørende og henvisende leger oppdatert og kvalitetssikret informasjon om pasientrettigheter og ventetider samt annen informasjon som er relevant for pasientens valg av sykehus. I tillegg skal den bidra til en bedre utnyttelse av den samlede behandlingsskapiteten.

Karita Bekkemellem Orheim (A): Jeg vil få takke statsråden for et meget grundig svar.

Jeg er veldig glad for det svaret som statsråden gir, for vi skal huske på at dette er pasienter som har krav på en respektfull behandling og riktig og nødvendig informasjon. Dette handler om kvinner som har fått en meget alvorlig diagnose, og mange ganger vet vi at det er få mu-

ligheter til å kjempe imot et system som oppleves som mektig. Derfor er det også viktig at statsråden bruker den makten han nå har gjennom den nye organiseringen av Sykehus-Norge, til å passe på at pasientene får nødvendig informasjon. Hvis ikke vil jo de viktige intensjonene som vi hadde med fritt sykehusvalg, sakte, men sikkert bli undergravd. Jeg er derfor glad for det svaret statsråden gav.

Men helt konkret har jeg lyst til å utfordre statsråden på følgende: Er statsråden villig til å sende ut presiseringer til landets sykehus, når vi nå har blitt kjent med disse eksemplene? Vi har kunnskapen, og da handler det også om at vi er nødt til å bruke makten vår til å sørge for at dette ikke skjer flere ganger.

Statsråd Dagfinn Høybråten: La meg si at den styrkingen av informasjonen angående fritt sykehusvalg som nå skjer, vil bli fulgt opp ved at nye kvalitetsindikatorer, også informasjon om hvilke teknikker og operasjonsmåter som faktisk benyttes, vil bli lagt inn etter hvert som man bygger ut denne informasjonstjenesten.

Når det gjelder retningslinjer, har Sosial- og helsedirektoratet anbefalt at en på kort sikt bør redusere antallet sykehus som utfører brystkreftoperasjoner. Jeg synes det er viktig at en her utfordrer forestillingen om at alle sykehus skal gjøre alt. Dette er et veldig klart eksempel på at det er ikke pasientene alltid tjent med.

Direktoratet anbefaler at det opprettes en intern arbeidsgruppe som har som formål å trekke opp noen førende retningslinjer for diagnostikk og behandling av pasienter med brystkreft på landsbasis. Vi har bedt direktoratet om å følge opp dette, opprette en slik arbeidsgruppe og utarbeide slike retningslinjer. Den utfordringen tar jeg og er i gang med å følge opp.

Karita Bekkemellem Orheim (A): Jeg vil igjen takke og er glad for det statsråden sier. Jeg er kjent med at vi vil komme til å få nye kvalitetssikringer som gjør at vi i framtiden kanskje vil komme til å unngå dette.

Men jeg håper at statsråden i tiden som kommer, vil fokusere sterkt på kvinnehelse. Jeg føler altfor mange ganger at det som handler om barn og kvinner i helsevesenet, blir nedprioritert. Jeg vet at statsråden har hatt et engasjement når det gjelder dette, men jeg vil invitere ham til å fokusere sterkt på det, ha en klar holdning overfor den sterke profesjonen som legene representerer, med hensyn til hva som skal prioriteres. Og skjer det at en kvinne får en behandling som hun ikke trenger, er det ett tilfelle for mye. Jeg håper at statsråden vil være vaktbikkje i forhold til det.

Statsråd Dagfinn Høybråten: Jeg skal love representanten Bekkemellem Orheim at jeg fortsatt skal bjeffe, og bjeffe ganske høyt, som vaktbikkje der jeg ser at det begås urett i forhold til både kvinner og barn når det gjelder prioriteringer i helsetjenesten. Dette er et engasjement som er sterkt hos meg. Jeg tror at det dette spørsmålet dreier seg om, neppe hadde sett slik ut hvis det

ikke hadde vært fordi vi snakker om en sykdom som bare rammer kvinner, og det er rett og slett skammelig!

S p ø r s m å l 5

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Ranveig Frøiland til olje- og energiministeren, vil bli tatt opp av representanten Olav Akselsen.

Olav Akselsen (A): ««I løpet av et par uker har energiverk i Danmark tatt i bruk tre gamle nedlagte kullfyrte kraftverk for å forsyne norske strømkunder,» skriv Bergens Tidende. Nærings- og ervervministeren vil ikkje gripa inn, fordi det er gode pengar å tena. Klimautslepp kjenner ingen grenser, men med desse anlegga vil Noreg medverka til vesentleg auke av klimautsleppa.

Kva tykkjer statsråden om dette, og kva strategi har statsråden for å dekkja Noreg sitt behov for straum frå meir miljøvennlige energiverk?»

Statsråd Einar Steensnæs: Vi har i vinter fått oppleve hvor sårbar den norske elektrisitetsproduksjonen er for variasjonene i nedbøren. Regjeringen ser det derfor som helt avgjørende å bedre sikkerheten i energiforsyningen på lengre sikt. Departementet forbereder nå en melding til Stortinget som trekker opp en strategi for å løse denne oppgaven.

Representanten Akselsen viser til muligheten for import av strøm i perioder hvor tilsiget til vannkraftverkene svikter. Med den norske vannkraftavhengigheten er det helt nødvendig å være tilkoblet et større og mer stabilt marked enn det norske. Dette gjelder overføringsforbindelser både til Norden og til andre europeiske land.

Miljøvirkningene av kraftutveksling med utlandet vil variere. Så lenge Norge er en del av et nordisk kraftmarked, kan og bør kraftflyten til andre land svinge over døgnet og over ulike deler av året. I tillegg vil utvekslingen variere fra år til år. På denne måten bidrar det felles kraftmarkedet til å utnytte ressursene våre på en mest mulig effektiv måte.

Jeg vil understreke at det er et mål for Regjeringen at vi skal ha en energiforsyning som sikrer at det er nok energi i markedet til akseptable priser både for husholdninger og industri og for den offentlige forvaltningen. For å oppnå dette er det nødvendig med omfattende tiltak over et bredt felt. I tillegg til å styrke overføringskapasiteten for å unngå unødvendige flaskehals, både innenlands og mot utlandet, vil jeg trekke fram fire viktige elementer som Regjeringen prioriterer:

1. Den rike tilgangen på ulike nye, fornybare energikilder byr på mange muligheter til en omlegging av energiproduksjonen og energiforbruket. For å få dette til er vi avhengige av at det utvikles et marked for alternative energiløsninger. Her ønsker vi å ha en rolle som tilrettelegger og pådriver.
2. Vi må spare energi. Blant annet vil ny teknologi gi oss bedre muligheter til å bruke energi på en mer fornuftig måte enn tidligere. Jeg har satt som mål at sat-

- singen gjennom Enova på sparing og nye fornybare energikilder totalt skal bidra med 10 TWh innen 2010.
3. Vi må få til en best mulig utnyttelse av vannkraften vi allerede har bygd ut. Jeg mener det derfor er svært viktig at det legges til rette for å modernisere og oppruste vannkraftanleggene våre.
  4. Vi må utnytte naturgassressursene våre på en fornuftig måte. Regjeringen vil nå følge opp i samsvar med Stortingets vedtak i forbindelse med behandlingen av gassmeldingen. Jeg ser med forventning fram til det videre arbeidet med en langsiktig strategi for fornuftig bruk av naturgass som kan gi viktige bidrag til en mer fleksibel energiforsyning. Dette gjelder både direkte bruk av gass til energiformål og gasskraftverk hvor CO₂ håndteres på en forsvarlig måte.

Jeg mener Regjeringens satsingsområder viser at vi ønsker å imøtekomme framtidens krav til energiforsyningen med en betydelig innsats. Det er nødvendig med omfattende tiltak over et bredt felt for å bedre forsyningen. Som tidligere varslet arbeider departementet nå med en stortingsmelding om forsyningssikkerheten i energimarkedet der en rekke av disse spørsmålene vil bli belyst.

Olav Akselsen (A): Då vil eg på vegner av spørjaren takka for svaret.

Det som me opplevde sist vinter, var først og fremst at dei spådomane som var sette fram bl.a. i ei stortingsmelding frå den førre regjeringa, slo til, nemleg at me i Noreg har stilt oss i ein situasjon der me har mykje lågare energiproduksjon enn det me har bruk for, spesielt i eit tørrår. Situasjonen førre vinter viser òg at det ikkje nyttar å sjå dette spørsmålet i eit norsk perspektiv. Me er heldige som er knytte til ein nordeuropeisk og nordisk marknad på dette området, men ved å importera kraft bidreg me til å auka utsleppa langt meir enn det me kunne gjort om me hadde produsert denne krafta på ein noko mindre forureinande måte i Noreg.

Det eksemplet som kjem fram i spørsmålet, viser at fordi me har teke heilt nasjonale miljøgrep, har me faktisk påført det internasjonale samfunnet større utslepp.

Statsråd Einar Steensnæs: Det er riktig at vi fikk en situasjon som beskrevet i energimeldingen, fordi det oppstod en helt spesiell vær-situasjon. Men før eller senere ville vi nok ha møtt den situasjonen, hvis vi ikke da var i stand til å forsyne markedet med ny energi. Det er en viktig målsetting for Regjeringen, og det bør være en viktig målsetting for det samlede politiske miljøet, at vi forsyner det nordiske markedet med mest mulig miljøvennlig energi. Men så lenge vi deltar i dette markedet, må vi selvfølgelig trekke på alle de typer energiproduksjon som finnes i de ulike land, enten det er kullkraftverk i Danmark eller atomkraftverk i Finland og Sverige. Men som sagt, jo mer vi kan bidra med i dette nordiske markedet, jo mer miljøvennlig vil også sammensetningen av den nordiske energiporteføljen bli. Og der har Norge en viktig oppgave og et viktig ansvar å ivareta.

Olav Akselsen (A): Det er slik at det i denne sal for nokre år sidan var ein større debatt om bruk av gass i Noreg. Ein del av dei som var motstandarar, hadde som grunngeving at då ville dei norske utsleppa bli større, mens tilhengjarane meinte at det ville bidra til at ein fekk lågare nordiske utslepp.

Mitt spørsmål er: Dersom ein i dag hadde hatt gasskraftverk i Noreg, ville utsleppa i Norden førre vinter vore større eller mindre enn det dei blei?

Statsråd Einar Steensnæs: Jeg skal svare på det også. Men det mest interessante er hva et gasskraftverk vil bidra med på lengre sikt når det gjelder det som jeg framholdt som et hovedansvar for Norge, nemlig å sørge for miljøvennlig energiproduksjon i det nordiske markedet. Det er åpenbart at det er gasskraftverk med CO₂-håndtering som vil gi det. Gasskraftverk etter konvensjonell metode, som slipper ut CO₂, vil ikke bidra.

Når det gjelder sist vinter, er det selvfølgelig slik at et gasskraftverk, selv om det er konvensjonelt, gir mindre utslipp enn et kullkraftverk. Men det er på kort sikt. Det er en kortsiktig løsning og vil ikke gi den viktige, stabile, forutsigbare og langsiktige energiproduksjonen som også gjør at vi kan overholde internasjonale protokoller, som Kyotoprotokollen i dette tilfellet.

S p ø r s m å l 6

Presidenten: »Dette spørsmålet, fra representanten Lena Jensen til utdannings- og forskningsministeren, vil bli tatt opp av representanten Rolf Reikvam.

Rolf Reikvam (SV): Jeg vil gjerne stille følgende spørsmål til utdannings- og forskningsministeren:

«En ny rapport fra det svenske skoleverket viser at større innslag av private skoler har ført til økte sosiale skiller i skolen. Undersøkelsen viser at privatskolene har økt etnisk, sosioøkonomisk og prestasjonsmessig segregering. Ikke alle har mulighet til å velge private alternativer.

Hvordan vil statsråden unngå at vi får en tilsvarende utvikling i Norge med det nye forslaget til privatskolelov, som også gir skolene anledning til å ta skolepenger?»

Statsråd Kristin Clemet: Skolverkets rapport «Valgfrihet och dess effekter inom skolområdet» belyser holdninger til valgfrihet blant foreldre og skoleansvarlige i kommunene. Rapporten viser at et stort flertall av foreldrene i undersøkelsen mener at foreldre og barn selv bør velge hvilken skole barna skal gå i. Blant foreldrene som svarer at de aktivt har valgt skole for sine barn, svarer også et stort flertall at de valgte den nærmeste kommunale skolen for sine barn. Det er derfor viktig å være oppmerksom på at rapporten ikke omhandler privatskoler, men valgfrihet. I rapporten konkluderes det med at det ikke finnes noe klart svar på om valgfrihet fører til økt segregering i skolesystemet. Det fremheves at segregering er et samfunnsproblem som ikke ensidig kan kobles

til valgfrihetstemaet. Både svensk og internasjonal forskning gjennomgås. Det vises til studier som tyder på at segregering forsterkes noe, men også til en meget omfattende og metodisk solid studie fra England og Wales som viser det motsatte. På grunnlag av eksisterende forskning er det derfor ikke mulig å trekke sikre konklusjoner verken i den ene eller andre retningen.

Skolefaglig ansvarlige i kommunene fikk spørsmål om hva de mener har skjedd som følge av valgfrihet. Her er det store forskjeller mellom skolefaglig ansvarlige i byer og i distriktene. I byene mener rundt en tredjedel av de skolefaglig ansvarlige at valgmulighet i stor utstrekning, i ganske stor utstrekning eller i noen utstrekning har hatt en segregerende effekt, mens mellom 20 og 28 pst. svarer at valgfrihet i noen grad har hatt en integrerende effekt. I distriktene rapporteres det verken om økt integrering eller segregering. Skolefaglig ansvarlige i kommunene som har erfaring med valgfrihet, peker på en rekke positive effekter, så som at valgfrihet har blitt en pådriver for skoleutvikling og pedagogisk fornyelse også i offentlige skoler, økt lydhørhet i skolesystemet og økt foreldreengasjement.

Privatskoler har i henhold til dagens regelverk mulighet til å kreve skolepenger. Etter dagens system skal summen av tilskuddet og foreldrebetalingen ikke overstige driftsutgiftene i tilsvarende kommunale skoler, regnet med utgangspunkt i nasjonale gjennomsnittstall. Dette prinsippet er videreført i Ot.prp. nr. 33 for 2002-2003, Om lov om frittstående skoler. Det vil altså fortsatt være en øvre grense for foreldrebetalingen med referanse til kostnadsnivået i den offentlige skolen. Denne begrensningen hindrer at foreldrenes betalingssevne blir avgjørende for kvaliteten i det skoletilbudet som barna mottar. Regjeringen har i Ot.prp. nr. 80 for 2002-2003, Om tillegg til Ot.prp. nr. 33, fremmet et forslag til ny finansieringsmodell for de frittstående skolene som innebærer at tilskudd og maksimal foreldrebetaling til de frittstående skolene skal baseres på kostnadene i den kommunen der den frittstående skolen ligger. Dette medfører at frittstående og offentlige skoler i den samme kommunen får mer like økonomiske rammevilkår.

Etter någjeldende privatskolelov skal skolene ha hele landet som inntaksområde, og en privatskole kan ikke stille andre krav utover de formelle krav som stilles ved opptak i den offentlige skolen. Dersom det er oversøking til en skole, kan skolen prioritere ut fra saklige hensyn, f.eks. kan det være et særskilt behov for en utenlandsk elev å få plass ved en internasjonal skole. Denne bestemmelsen er også videreført i Ot.prp. nr. 33. Det er således ikke fritt for skolene å velge elever verken etter någjeldende privatskolelov eller etter lovforslaget om frittstående skoler. Dette utelukker prestasjonsmessig segregering ved opptak til frittstående grunnskoler.

I de store byene i Norge har vi sosial segregering i den offentlige skolen allerede, som følge av bosetting. Jeg tror økt valgfrihet vil kunne bidra til å redusere denne typen segregering.

Rolf Reikvam (SV): Jeg takker for svaret.

Jeg velger å ta utgangspunkt i det som Skolverket selv sier i sin pressemelding om denne undersøkelsen. Overskriften på den pressemeldingen er: «Valgfrihet leder till skolutveckling, men också till segregation.» Så Skolverket er rimelig klar. Selv om statsråden prøvde å tone det ned, så er Skolverket helt klar på at de har hatt en utvikling i Sverige som har skapt segregasjon. Så da har jeg lyst til å gå videre, til statsråden. Statsråden har tidligere i forhold til en del komparative studier vært opptatt av at skolen vår, den offentlige skolen, ikke klarer å jevne ut sosiale forskjeller. Det er ett av de problemene som vi har. Men er dette veien å gå, når de svenske privatskolene, slik Skolverket selv sier, fører til økt segregering? Det er bestemte sosiale grupper som søker til private skoler. Dette vil jo da være med og forsterke det problemet som statsråden selv har beskrevet som ett av problemene til den offentlige skolen. Ser ikke statsråden dette problemet?

Statsråd Kristin Clemet: Jeg mener at man ikke kan nøye seg med å lese en pressemelding. Jeg har lest hele rapporten. Jeg mener at pressemeldingen til Skolverket overdriver rapporten, og at Dagsavisens oppslag, som mange har lest, overdriver overdrivelsen. Derimot har bladet Utdanning en ganske god gjengivelse av selve rapporten. Denne rapporten handler om valgfrihet, og i Sverige er det NB fritt skolevalg også mellom offentlige skoler, offentlige grunnskoler, og det er det ikke i Norge. Studiene om valgfriheten i Sverige, som også både omfatter fritt skolevalg og et mer liberalt system med frittstående skoler, leder likevel til den konklusjon at det ikke kan trekkes klare konklusjoner. Noen studier viser økt integrering, noen viser noe økt segregering.

Men min holdning er at den segregeringen i skolen som vi finner i alle land, i hovedsak skyldes bostedssegregeringen. Hvis vi skal motvirke den, må vi gjøre det gjennom integreringspolitikk, økonomisk politikk og veldig mange andre ting. Skolesystemet kan i virkeligheten gjøre ganske lite, fordi i alle land så velger et stort flertall av foreldrene nærskolen, som regel den offentlige nærskolen. I Norge viser imidlertid motivene til de foreldrene som har sendt sine barn til friskoler, at de ofte ønsker en mer heterogen elevgruppe for barna enn den de får på nærskolen sin. Så motivene til foreldre av barn i friskoler i Norge er faktisk det motsatte, nemlig å motvirke sosial segregering. Dette synes jeg er veldig positivt.

Rolf Reikvam (SV): La meg først få understreke at jeg har lest rapporten, iallfall det meste av den. Jeg mener helt klart at det er samsvar mellom det som Skolverket skriver i sin pressemelding, og det som rapporten understreker. Valgfriheten har ført til segregasjon. Det er helt åpenbart, det kan ikke være noen tvil om at det er tilfellet. Og da blir det grunnleggende spørsmål, som statsråden ikke svarte på: Når vi ikke lykkes i den offentlige skolen i å bryte ned de sosiale skillelinjene, er det da veien å gå å gjøre det lettere å etablere privatskoler, slik at flere kan søke seg bort fra den offentlige skolen? Vi vet at det der er bestemte grupper som søker til bestemte

skoler, og det vil være med og forsterke den segregasjonen. Det undrer meg at statsråden, som har vært opptatt av dette – og jeg synes hun har vært opptatt på en god måte av at vi ikke har lykkes helt i den offentlige skolen – har som svar å gjøre det lettere å etablere private skoler. Min påstand er at vi vet, og jeg mener den svenske rapporten understreker, at det fører til økt segregering. Bli ikke det et helt galt svar i forhold til de problemene vi ser også i den offentlige skolen? Bør vi ikke sette inn ressursene i den offentlige skolen for å unngå den segregeringen?

Statsråd Kristin Clemet: Jeg aksepterer ikke utgangspunktet. Denne rapporten består delvis av en spørreundersøkelse om hva folk tror og synes og mener, og delvis av faktisk forskning. De faktiske studiene viser at det ikke kan trekkes klare konklusjoner, og ser man på internasjonal forskning, kan man heller ikke gjøre det. Jeg mener at skolesystemet, hvis man studerer det i mange land, betyr ganske lite for den sosiale segregeringen i skolen, fordi det er bostedet som avgjør, og dermed integreringspolitikk, økonomisk politikk osv. Men skolesystemet kan naturligvis bety litt, og da kan det altså bety litt i den integrerende retning eller litt i den segregerende retning. Hvis jeg trodde at vårt forslag ville øke segregeringen, ville jeg ikke ha fremmet det. Jeg tror det kan forsterke integreringen. Blant annet ser vi dette gjennom en nylig fremlagt studie som Norsk institutt for by- og regionforskning har gjort. De har spurt norske foreldre: Hvorfor har du valgt en friskole for dine barn? Svært mange sier: Vi ønsker ikke de homogene elevgruppene som de møter dersom vi velger nærskolen. Det gjelder f.eks., la meg si, i Oslo Vest, hvor det er en veldig liten andel minoritetslever, og der foreldre kanskje ønsker å sende sine barn til en friskole for at de skal møte en høyere andel minoritetslever. Det synes jeg er positivt, og derfor tror jeg det kan virke integrerende, til mindre sosial segregering.

S p ø r s m å l 7

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Finn Kristian Marthinsen til fiskeriministeren, vil bli besvart av utdannings- og forskningsministeren på vegne av fiskeriministeren.

Finn Kristian Marthinsen (KrF): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til ministeren:

«Trafikkhavnene i Sør-Norge generelt og i Indre Oslofjord spesielt har nedgang i trafikk. Ifølge fagpersoner skyldes dette store avgiftsøkninger iverksatt av Kystverket, som ofte gjør frakt langs veinettet mer lønnsomt enn sjøtransport. Kostnadene for skip som f.eks. anløper Drammen havn, er firedoblet de siste åtte år. En slik vridning i transportvalg strider mot mål om mer transport med skip av hensyn til miljøet.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre fortsatt transport av gods på sjøen?»

Statsråd Kristin Clemet: Det er riktig at det har vært en nedgang i trafikken til og fra norske havner de siste årene. Årsakene til denne nedgangen er flere.

Svake konjunkturer i den internasjonale økonomien vil også ha konsekvenser for skipstrafikken til og fra Norge, da både skipsfartsnæringen og norsk økonomi er avhengige av utviklingen i den internasjonale økonomien.

Men selvfølgelig er også kostnadene knyttet til havneanløp et viktig moment. Kostnadene ved å gå til norske havner består av to hovedkomponenter: gebyrer for Kystverkets tjenester og avgifter til havnen. Havneavgiftene fastsettes av den enkelte havn eller havneselskap og skal dekke utgifter til drift og utbygging av havn. Kystverkets tjenester er etablert for å ivareta behovene for en sikker seilas langs kysten og er for en stor del finansiert gjennom gebyrer.

Når representanten Marthinsen viser til at kostnadene for skip som anløper Drammen, er firedoblet de siste åtte år, vil dette ikke gjelde alle fartøyer. Den økning det her er snakk om, gjelder sannsynligvis for en avgrenset gruppe fartøyer som fikk store gebyrøkninger som følge av at det ble innført nye internasjonale måleregler i 1994. Dette medførte at disse fartøyene fikk en betydelig økning i registrert bruttotonnasje. Beregningen av gebyrer baserer seg bl.a. på tonnasjeøkningen. Dette kan forklare deler av den omtalte gebyrøkningen.

Gebyrene til Kystverket har ikke økt mye de siste årene, men har ligget i størrelsesorden 3–5 pst. årlig. Dette har vært i overensstemmelse med den generelle pris- og lønnsveksten i Norge.

Det koster å sørge for at transporten skjer på en sikker og miljøvennlig måte. I Oslofjorden har sikkerheten blitt betydelig forbedret den siste tiårsperioden. Det har blitt etablert en trafikkentral som overvåker skipsbevegelsene i Oslofjorden. For innseilingen til Drammen havn ble det i 1999 innført krav om taubåtassistanse for større skip etter at det hadde vært flere nestenulykker i Svelvikstrømmen. Tiltakene medfører selvfølgelig økte kostnader ved anløp til havn. Men på den annen side betyr dette økt sikkerhet og redusert fare for ulykker i dette området med en stor befolkning og en sårbar skjærgård som er rekreasjonsområde for svært mange.

Med hovedtyngden av befolkning og næringsliv lokalisert nær kysten er sjøtransporten viktig og har stor betydning i det norske transportsystemet. Det er mitt mål – eller i særdeleshet fiskeriministerens mål, vil jeg vel si – fortsatt å sikre og utvikle sjøtransporten som et konkurransedyktig transportalternativ. Regjeringen vil ved rulleringen av Nasjonal transportplan foreta en gjennomgang av avgifter og gebyrer på de ulike transportsektorer. Stortingsmeldingen forventes fremmet tidlig i 2004.

I det videre arbeidet vil fiskeriministeren tett følge opp at Kystverket utfører sine tjenester på et sikkerhetsmessig høyt nivå og på en kostnadseffektiv måte.

Finn Kristian Marthinsen (KrF): Jeg takker for svaret, som til dels ikke stemmer overens med de tallene

og de beskrivelsene som jeg har fått oppgitt av sentrale havnemyndigheter i det aktuelle området.

En forutsetning for å bygge Kystverkets trafikksentral i Horten var et kostnadskutt innenfor andre aktiviteter i de samme områdene når sentralen blir operativ. Før jul konstaterte Fiskeridepartementet at dette ikke ville skje, i stedet økte kostnadene på nytt for båter som anløper Indre Oslofjord. Ifølge de opplysningene jeg har fått, er kostnadsøkningen til Kystverket hvert år på samme nivå som for det havnene totalt får inn på en båtlast, mens ministeren sier at det er på 3–5 pst. årlig og i overensstemmelse med kostnadsveksten i samfunnet generelt.

Det jeg egentlig lurer på, er om man innenfor Fiskeridepartementet fokuserer så mye på fisk at trafikkhavnene og sjøtransport i Sør-Norge glemmes. Burde man overføre trafikkhavnene til Samferdselsdepartementet?

Statsråd Kristin Clemet: Det spørsmålet tror jeg ikke det er riktig at jeg kommenterer her i dag.

Jeg tror det er riktig å si at gebyrene har økt omtrent i takt med kostnads- og lønnsutviklingen. Men som jeg sa, er det noen fartøyer som har fått en kraftig gebyrøkning som følge av de nye målreglene som kom i 1994, og det må antakelig kunne forklare i hvert fall en stor del av den kostnadsveksten som representanten viser til.

Men jeg kan jo fortelle at Regjeringen og Fiskeridepartementet gjennomfører vurderinger og utredninger når det gjelder gebyrstrukturen. Det er gjennomført en rekke utredninger som følge av føringer som har vært lagt i stortingsmeldinger tidligere, og det gjøres også vurderinger i forhold til ESA, som har reist noen innvendinger mot alminnelig kystgebyr. Alt dette skal om ikke lang tid sendes på høring. Det vil selvfølgelig også bli berørt i dokumenter som kommer til Stortinget, bl.a. i Nasjonal transportplan, som jeg nevnte.

Finn Kristian Marthinsen (KrF): Jeg står med noen tall foran meg her for ulike båter som anløper Drammen havn. Det er sikkert riktig, som ministeren antyder, at tallene kan ha sammenheng med omlegging av beregningsmåter. En båt som heter «Don Pascal», betalte f.eks. i 1994 31 798 kr for å anløpe Drammen havn. I år 2000, altså fire år senere, betalte den 114 000 kr for å anløpe samme havn. Slik er tallene jeg har foran meg her, for ganske mange av de båtene som har et relativt regelmessig anløp til Drammen havn.

Nå er det sikkert slik av forskjellige årsaker – også økonomiske årsaker. Drammen havn er jo kjent for å være importhavn for biler. Nå har man bestemt seg for at bilene skal gå til Malmö, og så blir de fraktet på trailere til Norge i stedet. Det er en uheldig utvikling, også miljømessig. Vil man se på avgiftene i denne sammenheng – også miljøavgiftene som legges på båtene inn til Drammen havn?

Statsråd Kristin Clemet: Jeg kan opplyse at vi i forbindelse med Nasjonal transportplan også legger opp til å foreta en gjennomgang av avgifter og gebyrer på ulike transportsektorer som vil åpne for å sammenligne finan-

sieringsformene for ulike transportsektorer med tanke på hvilken betydning disse har for å nå politiske mål, hvorav representanten var innom flere.

Jeg kan kanskje også nevne at ESA har vurdert alminnelig kystgebyr til ikke å være i overensstemmelse med EØS-avtalen om likebehandling av alle økonomiske aktører innenfor avtaleområdet, og at Kystdirektoratet derfor har utarbeidet et forslag om å utvide alminnelig kystgebyr til å omfatte alle fartøyer, både i innenriks- og i utenriksfart, over 500 registrert brutto-tonnasje. Dette forslaget vil innebære at de fartøyer som i dag betaler alminnelig kystgebyr, vil få noe reduserte gebyrer, fordi de samme kostnadene skal fordeles på flere fartøyer enn tidligere. Dette er et forslag som skal sendes på høring i 2003, og som er en del av det bildet som nå inngår når man vurderer endringer i gebyrstrukturen.

S p ø r s m å l 8

Rolf Terje Klungland (A): Jeg vil tillate meg å stille følgende spørsmål til nærings- og handelsministeren:

«Norsk Hydro, et av industrilokomotivene, har varslet at de ikke vil investere mer i metallindustrien i Norge. Høyt kostnadsnivå og usikre rammebetingelser er grunnen til at de vil flytte investeringene. Samtidig reduseres industrisyssetningen i Norge dag for dag, og ledigheten øker. Regjeringen har valgt å samarbeide med SV om framtidige rammevilkår for industrien gjennom klima- og gassmeldingen.

Hvilken nærings- og industriutvikling legger Regjeringen opp til for å sikre eksportinntekter og arbeidsplasser framover?»

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Det er faktisk ikke riktig som det sies i spørsmålet, hva gjelder hvilken stillingen man har i Hydro. Man har altså ikke tatt stilling til fremtidige investeringer i metallindustrien i Norge, konkret hva som skal skje med verkene på Karmøy, i Høyanger eller i Årdal. Det Norsk Hydro har gjort, er å igangsette arbeidet med en utredning som vil se på konsekvenser både for stenging og oppgradering av aluminiumshallene. Hydros prosjektgruppe skal også se på ringvirkningene for de tre lokalsamfunnene dersom anleggene ikke blir erstattet med ny kapasitet. Prosjektgruppen, som ble nedsatt i februar i år, består av personer fra både lokal ledelse og sentrale tillitsvalgte. Det er ventet at prosjektgruppen vil levere sin utredning 1. juli 2002.

Norsk konkurranseutsatt næringsliv står overfor betydelige utfordringer. Konkurranseevnen er i de senere årene blitt betydelig svekket gjennom flere forhold: høy lønnsvekst, høy kronekurs og et høyt rentenivå. Problemerkene har i den aktuelle situasjonen blitt forsterket gjennom svært svak vekst i internasjonal økonomi.

Regjeringen har som utgangspunkt at næringspolitikken og den overordnede økonomiske politikken skal bidra til et fortsatt sterkt og konkurransedyktig næringsliv i Norge. Et vitalt næringsliv skal bidra til den økonomiske

veksten og verdiskapingen vi er avhengige av for å sikre fremtidig velferd.

I den aktuelle situasjonen har det vært viktig å føre en økonomisk politikk med nødvendig stramhet som bidrar til lavere kronekurs, og fra januar har vi sett en vesentlig reduksjon av kronekursen.

Omstilling er noe som skjer og bør skje hele tiden i næringslivet. Dette er med på å sikre grunnlaget for fremtidig virksomhet i en situasjon med sterk internasjonal konkurranse. Det kan være en fare for at virksomheter og arbeidsplasser forsvinner hurtigere enn nye kommer til. En rask og dramatisk reduksjon i vår konkurranseutsatte sektor kan føre med seg større omstillingskostnader enn nødvendig og svekke grunnlaget for fremtidig vekst. Det kan være vanskelig å bygge opp igjen konkurranseutsatt næringsliv dersom det bygges for raskt ned. Regjeringen legger derfor stor vekt på å føre en samlet politikk for å sikre industriens og det øvrige næringslivets konkurransevne.

Vi ønsker å bedre rammevilkårene for næringslivet, og de to siste årene har Regjeringen gjennomført skatte- og avgiftslettelser på mer enn 19 milliarder kr. Det aller meste av disse lettelsene har gått til næringslivet. Når bedriftene får beholde mer av overskuddet, er det lettere å gjennomføre omstillinger som sikrer fremtidig vekst.

I denne saken vil jeg føye til at den utredningen som er omtalt her, og en rapport jeg så om dette, tyder på at det er mange forhold som tilsier at utfallet kan bli som representanten her indikerer i sitt innledende spørsmål. Men beslutning er altså ikke fattet.

Rolf Terje Klungland (A): Jeg vil takke for svaret.

Når vi snakker med industrien, gir de signaler om at en av de viktigste utfordringene framover er at det blir balanse i kraftmarkedet. En annen viktig sak for industrien er at det ikke pålegges avgifter som gjør at de ikke blir konkurransedyktige.

Jeg lyttet med interesse til statsråden da han svarte meg. Jeg synes han sier mye fint. Men det som er realiteten, er allikevel at Regjeringen, sammen med Sosialistisk Venstreparti, har lagt rammevilkår, og fortsetter å gjøre det med vedtak i Stortinget, som gjør at det blir usikkerhet for industrien, og dermed avventer de å investere i Norge.

Vil Regjeringen legge opp til en mer industrivennlig politikk? Og vil næringsministeren legge opp til en pakke som kan få industriveksten på banen?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Jeg synes kanskje det er en litt underlig fremstilling at de vilkår som påvirker norsk næringslivs konkurransekraft, og det som påvirker norsk industris interesse for å investere i Norge, først og fremst er en politikk som er utmeislet sammen med SV. Det var for så vidt en nyhet for meg. Men jeg tror det kanskje må ha med de to helt spesielle områdene knyttet til krafttilgang å gjøre, hva gjelder gasskraft.

For øvrig vil jeg si at den informasjonen jeg får fra Hydro og alle andre selskaper, er at det først og fremst er usikkerhet knyttet til fremtidig kostnadsbilde som er av-

gjørende. Denne investeringen gir først noe av seg om sju år. Med den kostnadsutviklingen vi har hatt, er det faktisk den største enkeltårsaken.

Men jeg vil ta med meg innspillet. Og jeg er veldig opptatt av at vi ikke skal innføre avgifter for norsk industri som ikke pålegges industrien ellers. Det med å øke skatter og avgifter er ikke akkurat en flaggsak for denne regjeringen.

Rolf Terje Klungland (A): Arbeiderpartiet vil fortsett arbeide for at rammebetingelsene for industrien blir slik at denne industrien vil være her i landet. Men jeg håper næringsministeren er enig i at det er alvorlig når en får slike signaler som har kommet gjennom nyhetsoppslag, at denne industrien vil stoppe investeringene i Norge.

Norge har verdens mest miljøvennlige industri. Vi har en høyteknologisk industri som setter miljøspørsmålet høyt, og det må de også for at de i framtiden skal kunne være her i landet. Derfor er det miljømessig sett globalt en fordel at denne industrien blir i Norge. Og desto viktigere blir det for politikerne å legge opp til rammevilkår som gjør at industrien blir i landet.

Ser ikke næringsministeren at miljøkonsekvensene blir dramatiske, og at sårt tiltrengte ekstraintekter og lokalsamfunn kan bli rammet av Regjeringens passive nærings- og energipolitikk?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Det er mye fornuftig i deler av det representanten Klungland tar opp, men hans hang til disse vedhengene på slutten, som savner rot i virkeligheten, er jo ikke særlig opplysende verken for undertegnede eller for andre.

Det som er helt klinkende klart etter å ha sett analysen i denne sak, er at det er helt åpenbart at miljøet for så vidt er en bit av dette. Men når man sammenligner Hydros verk i Norge med alle de andre stedene som er alternativer, og ser på hva kostnaden er for å produsere 1 kg aluminium av en gitt kvalitet, er det dessverre slik at vi kommer til dels dårlig ut. Jeg tror man bare må se i øynene at det vil være et av hovedelementene som vil telle til syvende og sist.

Når det gjelder pakker og ikke-pakker, tror jeg ikke Hydro eller andre selskaper kan bygge sin fremtid på en mulig pakke for en investering som skal gjelde for de neste 50 år, men det er investeringsklimaet totalt sett som vil være avgjørende.

S p ø r s m å l 9

Svein Roald Hansen (A): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til nærings- og handelsministeren:

«LO og NHO har tatt initiativ for å utvikle et nasjonalt tilbud om kvalifisering for seniormedarbeidere for å holde erfarne medarbeidere lenger i aktivt arbeid. I Budsjettinnst. S. I for 2002-2003 vedtok et flertall å henstille til Regjeringen å legge til rette for etablering av et kvalifiseringstiltak for seniormedarbeidere. Næringsministeren har hatt møte med LO og NHO om saken.

Når og hvordan vil statsråden følge opp dette vedtaket?»

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Sensommeren 2001 fikk Nærings- og handelsdepartementet en henvendelse fra LO og NHO vedrørende et prosjekt om kompetanseutvikling for erfarne medarbeidere, hvor en ønsket at Nærings- og handelsdepartementet skulle være med på å delfinansiere prosjektet. Departementet besluttet å delta i et forprosjekt, og rapporten fra dette arbeidet ble ferdig i juli 2002. Etter drøftelser med Arbeids- og administrasjonsdepartementet og Utdannings- og forskningsdepartementet ble det i oktober i 2002 besluttet å oversende forprosjektrapporten til Senter for seniorpolitikk for en faglig vurdering og eventuell oppfølging. En så det som viktig at Senter for seniorpolitikk ble koblet tettere opp til dette arbeidet, slik at prosjektet kunne bli sett i sammenheng med Nasjonalt krafttak for seniorpolitikk i arbeidslivet, som er igangsatt av arbeidslivsorganisasjonene og nasjonale myndigheter.

Tilbakemeldingene fra Senter for seniorpolitikk var i hovedtrekk positive, men det ønsket i første omgang å utføre et pilotprosjekt og utarbeide rammer og innhold til et hovedprosjekt. Kostnader til dette arbeidet ble anslått til mellom 750 000 kr og 1,5 mill. kr.

Etter nærmere drøftelser med berørte departementer har en kommet frem til en løsning hvor en planlegger et selvstendig prosjekt som er noe mindre enn det som opprinnelig ble fremlagt.

Jeg har under hele denne prosessen vurdert prosjektet – som skal stimulere eldre arbeidstakere til fortsatt yrkesaktivitet – som et positivt tiltak for den enkelte bedrift og selvfølgelig også for samfunnet. Jeg er derfor i utgangspunktet innstilt på å stille midler til disposisjon for prosjektet, og har i brev av 22. april 2003 bedt Senter for seniorpolitikk om å drøfte det konkrete opplegget nærmere i et møte.

Svein Roald Hansen (A): Jeg takker for svaret, som jeg oppfatter som positivt.

Jeg håper statsråden vil følge opp og forsøke å få fortgang i saken, slik at det kan bli satt ut i livet så fort som mulig.

Jeg tror det er bred enighet om at det å holde på erfarne medarbeidere er viktig, ikke minst i et noe lengre perspektiv, hvor mangel på arbeidskraft kanskje blir et større problem enn det vi opplever i disse dager, hvor ledigheten er problemet. Det er også mer fornuftig å sette i verk tiltak før de takker for seg i arbeidslivet, fordi det vil bli mer krevende å få dem tilbake. Så jeg håper statsråden følger opp saken og ikke bare venter på tilbakemelding, men kanskje er aktiv for å få tilbakemelding.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Jeg pleier ikke å begrense meg til å leve i håpet – jeg gjør også noe! Det har jeg da også gjort, og jeg har en absolutt positiv innstilling. Jeg var selv med på det møtet vi hadde.

Det er, som representanten sier, en hovedutfordring å få eldre arbeidstakere til å stå lenger i jobb, og at bedriftene er seg bevisst dette ansvar og bidrar til det.

En av hovedproblemstillingene som er av langsiktig budsjettmessig art, er det faktum at folk lever lenger, og at de slutter stadig tidligere i arbeidslivet – med de store finansieringsutfordringene det er for statsbudsjettet.

Det er også riktig, sett i et litt lengre perspektiv, at mangel på arbeidskraft antakeligvis vil være et større problem enn den ledigheten vi har sett til nå. Jeg skal gjøre det som står i min makt, innenfor de økonomiske rammene som Stortinget til enhver tid setter for min virksomhet, for å gjøre det som er mest fornuftig. Dette er et tiltak som jeg vurderer som fornuftig og følgelig vil følge opp.

S p ø r s m å l 1 0

Arne Sortevik (FrP): Jeg har et spørsmål til nærings- og handelsministeren:

«Reiselivsnæringen er en betydelig næring for Norge, både når det gjelder sysselsetting og når det gjelder valutainntekter. En samordnet og effektiv innsats også fra norske myndigheters side er viktig for å legge forholdene til rette for å sikre reiselivsnæringens virksomhet samt skape vekst. Ikke minst på bakgrunn av internasjonale hendelser som nå skaper uro og medfølgende reduksjon i internasjonal turisme, er det viktig at myndighetene bidrar.

Hvordan følger statsråden opp reiselivsmeldingen og -næringen?»

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Norge har absolutt et potensial som reiselivsland. Reiselivsnæringen har en verdiskaping som utgjør om lag 4 pst. av BNP, men den sysselsetter faktisk 7 pst. av den yrkesaktive befolkningen og gir valutainntekter på ca. 22 milliarder kr. Som representanten Sortevik påpeker, er dette en betydelig gruppe næringer i det som inngår i det som kan kalles for norsk reiseliv.

Norge regnes som et trygt land. Dette bør representere et konkurransefortrinn. Når Norge har hatt en viss stagnasjon i turisttrafikken, skyldes det at konkurransen stadig skjerpes, et høyt prisnivå og at det skjer endringer i reisevanstrene.

Reiselivsnæringene er som andre næringer avhengige av de generelle rammebetingelsene i næringslivet. Skatte- og avgiftslettelser kommer også reiselivsnæringene til gode. Skattelettelser sammen med å tilrettelegge for moderat lønnsvekst, rentenedgang, fallende kronekurs og et stramt budsjett er de viktigste bidragene fra Regjeringens side for å øke verdiskapingen og styrke konkurransekraften og lønnsomheten i reiselivsnæringene.

I forbindelse med budsjettet til høsten vil Regjeringen fremme en handlingsplan for innovasjon og entreprenørskap. Vi ønsker å legge til rette for at de mange kreative menneskene i vårt land i større grad skal kunne realisere sine ideer. Regjeringen er i ferd med å gjennomføre en betydelig omorganisering av den offentlige virkemiddel-

bruken, noe som også vil være av betydning for reiselivsnæringene.

Reiselivsnæringene er i en spesiell situasjon ved at de får støtte til sin markedsføring. Rundt 100 mill. kr gis årlig som tilskudd til Norges Turistråd, og det forutsettes at reiselivsnæringene selv skal matche et tilsvarende beløp. En del av tilskuddet til Turistrådet har som en oppfølging av reiselivsmeldingen blitt brukt til merkevarebygging og internettportalen «visitnorway.com». Vi vil evaluere Turistrådets virksomhet i løpet av dette året.

Reiselivsnæringene står overfor store utfordringer i tiden fremover. Vi er et høykostland og må forvente å leve med det. Det er vanskelig for oss å konkurrere på billige produkter – og det er kanskje heller ikke ønskelig, ei heller fra næringen selv. I stedet må vi konkurrere på kvalitet og med produkter som de reisende etterspør.

Jeg tror at reiselivsnæringene har et betydelig markedspotensiell. Det er imidlertid opp til reiselivsbedriftene selv og deres organisasjoner å utnytte de mulighetene som ligger i markedet, med de midlene som til enhver tid er stilt til disposisjon fra Stortinget.

Arne Sortevik (FrP): St.meld. nr. 15 for 1999–2000 ble behandlet i Stortinget for snart tre år siden, den 6. juni 2000. Da var Stortinget samstemt i at det må foretas merkebygging av Norge som reisemål, og sluttet seg til at det skal prioriteres midler til formålet fra det offentliges side.

Så sent som den 13. juni 2001 bad Stortinget Regjeringen legge frem en femårig opptrappingsplan for satsing på merkevarebygging. Det blir derfor noe underlig når man får som delsvar at det nå skal komme et nytt handlingsprogram. Det som for bransjen nok er langt viktigere, er at man følger opp den opptrappingsplanen over fem år som det ble bedt om, og som man faktisk har startet opp. Men det er jo en klar forutsetning at det gis finansiell forutsigbarhet for aktørene. Merkevarebygging gjøres ikke fra det ene budsjettår til det andre, men må foretas på lang sikt. Da må altså næringen være sikker på at det følges opp med de midler fra det offentliges side som et enstemmig storting har sluttet opp om.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Da St.meld. nr. 15 ble behandlet, var jeg med både i debatten og i næringskomiteen.

Det som er hovedproblemet, og som representanten Sortevik antakeligvis er fullt klar over, er at Stortinget også har fattet en del andre vedtak siden vedtakene i forbindelse med St.meld. nr. 15 ble fattet. Det innebærer at summen av alle de stortingsvedtak som er fattet, ikke lar seg forene innenfor den ytre rammen som Stortinget er villig til å bruke av offentlige penger. Da må det altså foretas en prioritering. Det er slik at i de årlige budsjettene som har vært, har verken Regjeringen eller Stortinget greid å prioritere utover det nivået som det altså nå ligger på, i overkant av 100 mill. kr. Med den budsjettsituasjonen som er nå, ser jeg det ikke som realistisk at man skal kunne greie å følge dette med direkte bevilgninger. Men det jeg vil peke på, er at denne bransjen har fått flere

hundre millioner kroner i skatte- og avgiftsreduksjoner i løpet av de to siste årene. Bransjen har da på en mye bedre måte enn tidligere blitt satt i stand til selv å håndtere de markedsføringsutfordringene som dette lille kuttet skulle tilsi.

Arne Sortevik (FrP): Vi er for tiden i en situasjon med krig og urolighet. Det fører til usikkerhet i reiselivet, med permitteringer og oppsigelser som konsekvens. Kortsiktige virkemidler fra det offentlige kan være i form av midler som brukes til salgsløsende markedsføring i samarbeid mellom reiselivsnæringene og Norges Turistråd. Da snakker vi om midler som skal brukes i utlandet, utgifter i utlandet til markedsføring i utlandet for å skaffe utenlandske turister til Norge. Da har jeg problemer med å følge statsrådens resonnement om at det er budsjettammer innenlands som skal legge føringer for hva den rike oljenasjonen faktisk kan bruke av midler i utlandet. Utgifter til å dekke regninger fra utenlandske vareleverandører som altså skal foreta markedsføringen i utenlandske markeder, kan umulig bidra til å overopphete norsk økonomi eller skape ubalanse i innenlandske budsjetter.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Representanten sier at han kan vanskelig forstå at utgifter til dette skal kunne påvirke presset i norsk økonomi. Det jeg i hvert fall kan være enig med representanten i, er at det ikke alltid er enkelt å ha den totale oversikt over sammenhengen i de makroøkonomiske virkningene av det man gjør i budsjettpolitikken. Det gjelder ikke bare representanten Sortevik. Det gjelder også meg.

Men det som likevel er et uomtvistelig faktum, er at et flertall i Stortinget ikke vurderer situasjonen slik som Sortevik gjør, ved at man ikke har etablert et utenlandsbudsjett, der det ikke er noen limit, og der man kan skrive ut de sjekkene man til enhver tid måtte finne formålstjenlige, under vignetten «det gir ikke press i norsk økonomi».

Etter mitt skjønn er denne næringen i stand til å prioritere det viktigste innenfor de rammene den har fått. Næringen får altså en tilførsel på ca. 2 mill. kr i uken fra Næringsdepartementet. Det er en forutsetning at den skal bruke ca. et tilsvarende beløp selv. Med de skatte- og avgiftsreduksjonene den har fått, tror jeg den må basere seg på at det blir nivået også i fremtiden.

S p ø r s m å l 1 1

Fra representanten Øyvind Korsberg til miljøvernministeren:

«Ifølge den danske miljøvernminister Hans Chr. Schmidt og finansminister Thor Pedersen får danske skattebetalere mest miljø for pengene ved å investere i klimatiltak i utlandet fremfor i Danmark. Den danske regjering legger derfor opp til å nå Kyoto-kravene bl.a. ved å kjøpe seg til uutnyttede CO₂-kvoter i utlandet og ved å investere i utenlandske miljøprosjekter. Samme forutsetninger gjelder i stor grad for Norge.

Hvilke analyser av kost-nytte-effekter har statsråden foretatt for klimatiltakene til den norske regjering?»

S p ø r s m å l 1 2

Fra representanten Berit Brørby til miljøvernministeren:

«O. Mustad & Søn AS har fått pålegg om å skifte kjemikalier i forbindelse med overflatebehandling av fiskekroker. Preparatet de i dag bruker på dispensasjon, ble forbudt 1. januar 2002. Bedriften har testet ut andre kjemikalier, men har så langt ikke fått verifisert at det fungerer tilfredsstillende, og har søkt SFT om en forlengelse av dispensasjonen som utgår 1. januar 2004.

Vil initiativ tas slik at fristen kan forlenges og bedriften gis tid til å finne akseptable kjemikalier til overflatebehandling av fiskekroker?»

Presidenten: Disse spørsmålene er utsatt til neste spørretime.

Dermed er sak nr. 1 ferdigbehandlet.

S a k n r . 2

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 12.15.
